

# מכללת קיי

חוגגת 60 שנה בשיתוף החינוך



## עדכן תשע"ד

נובמבר 2014



### תוכן עניינים

#### 2. פעילות כלל-מכללתית

- 2. הענקת תארי B.Ed ותעודת הוראה
- 2. דיוני ההנהלה האקדמית
- 3. ימי עיון/ כנסים/ משלחות מחו"ל/ תערוכות
- 8. סמינר מכללתי (קולוקויום)
- 8. כתב עת "קולות" לענייני חינוך וחברה
- 9. כתב העת מקוון "לקסי-קיי"
- 9. "היבול האקדמי"
- 9. דרגות קידום
- 9. משובי הוראה
- 10. ממשרד הדיקן

#### 10 מחקר במכללה

- 10. רשות המחקר
- 11. ועדת המחקר

#### 12 רב תרבותיות

- 12. היחידה ללימודי רב - תרבותיות

#### 12 מרכזים

- 12. מיח"ם - מרכז ליוזמות חינוכיות מתוקשבות
- 13. המרכז לקיימות ולחינוך סביבתי
- 13. המרכז לחקר הוראת השפה והספרות הערבית ע"ש דר' אברהם סעדי עדנאן
- 14. מת"ל - מרכז מתוקשב לתכנון לימודים
- 15. המרכז למוטיבציה והכוונה עצמית
- 16. "משאבי צמיחה", היחידה לכניסה להוראה
- 16. המרכז להורות, משפחה וקהילה
- 16. אכסניית לשון
- 17. מרכז איתקה, מרכז תמיכה לסטודנטים עם צרכים לימודיים מיוחדים
- 17. מרכז קורן-קיי ג'יטלי
- 17. מרכז חקר "המקום" - מרחב ללמידה משמעותית

#### 18 בית ספר להכשרה

#### 18 לימודי הכשרה

- 18. תכניות ייחודיות
- 18. לימודי שנה א'
- 19. תכניות הכשרה
- 19. תכנית ההכשרה לגן במגזר היהודי
- 20. תכנית ההכשרה לגן במגזר הבדואי



- 21.....תכנית ההכשרה לבית הספר היסודי במגזר היהודי
- 21.....תכנית הכשרה לבית הספר היסודי במגזר הבדואי
- 22.....תכנית רג"ב
- 23.....תכנית הכשרה לחינוך באמנות
- 24.....תכנית ההכשרה לחינוך מיוחד
- 24.....תכנית שח"ף (שיתוף חינוכי פעיל) לימודי הסמכה להוראה לאקדמאים
- 25.....תכנית שבילים

### 26 ..... לימודי התמחות

- 26.....אנגלית
- 26.....מוסיקה
- 27.....שפה וספרות ערבית
- 27.....גיאוגרפיה
- 28.....חינוך בלתי פורמלי
- 28.....ספרות עברית
- 28.....לשון עברית
- 29.....מתמטיקה
- 29.....חינוך מיוחד
- 29.....מדעים

### 30 ..... בית ספר ללימודים מתקדמים

- 30.....ייעוץ חינוכי
- 31.....למידה והוראה
- 31.....חינוך גופני וספורט לקהילות בהדרה
- 31.....חינוך בעידן טכנולוגיות מידע

### 32 ..... בית הספר להתפתחות מקצועית

### 32 ..... פעילות בקהילה באמצעות העמותה לקידום פרויקטים

### 33 ..... המחלקה לקשרי חוץ

### 34 ..... תודות וברכות

- 34.....תודות וברכות לפורשים
- 34.....תודות לחברי הסגל שסיימו את תפקידיהם
- 34.....ברכות לבעלי תפקידים חדשים
- 34.....ברכות לחברי סגל חדשים

### 35 ..... יום פתיחת שנת הלימודים תשע"ה

## לעמיתי חברי הסגל האקדמי והמנהלי שלום רב,

שנת הלימודים תשע"ד הייתה בסימן חגיגות ה-60 למכללת קיי. ממוסד קטן של "מדרשה חד שנתית למורי כפר" הפכנו למכללה אקדמית המעניקה תואר ראשון (B.Ed) ותואר שני (M.Ed) במגוון תכניות והתמחויות, העוסקת בפיתוח חינוכי ובחדשנות פדגוגית והמובילה מחקרים פורצי דרך ומצוינות אקדמית. אכן אלה מהווים סיבה למסיבה ואת חגיגות השישים חגגנו בשני אירועים מרכזיים: הראשון, כנס רב משתתפים בן יומיים, שהעמיד בקדמת המחקר וההוראה בארץ את העשייה הייחודית בתחומים של חדשנות חינוכית ורב תרבותיות. האירוע השני כלל את חנוכת מרכז פיירס לאמנות ואת פתיחת תערוכת הקבע ההיסטורית של המכללה במלאת לה שישים שנה. אלה היו האקורדים המלבבים של שנה מורכבת זו. לקראת סיום השנה נשמעו קולות המלחמה, שהציפו את כל הארץ וביתר שאת את הדרום. מבצע "צוק איתן" אילץ אותנו לשנות את מערך הלימודים והבחינות, ועשינו כל מאמץ לא לפגוע באיכות האקדמית, אך בו בזמן להיענות לצרכי הסטודנטים, החצויים בין הדאגות בעת קרב לבין השלמת חובותיהם הלימודיים. אכן, היה זה קיץ מטלטל.

לצער, נלוו לקולות המבצע גם קולות מתלהמים, המעמיקים שנאה ופירוד. אנא זכרו, השליחות שלנו היא לקדם שוויון וחיים בשיתוף לכלל תושבי הנגב. במכללת קיי לומדים, מלמדים ועובדים תחת קורת גג אחת סטודנטים וחברי סגל - אקדמי ומנהלי - מאוכלוסיות שונות. זהו ייחודנו וזו גם גאוותנו. האחדות והשותפות בינו מאירה את דרכנו ואנחנו אמונים על הכלת האחר והיענות לשונות.

אני מודה לכולכם על ההשקעה הרבה בקידום המכללה, הן באמצעות המנהיגות והיזמות המתמשכת שאתם מדגימים, והן בשיתופי הפעולה ובהתלהבות שאתם מציתים בעינינו.

פרופ' לאה קוזמינסקי







## הענקת תארי B.Ed ותעודת הוראה

לכבוד שנת השישים התקיים השנה טכס משותף להענקת התואר הראשון והתואר השני ב-20 במאי, 2014. בסך הכל הוענקו תעודות ל- 590 בוגרים, מהם 364 בוגרים שקיבלו את התואר האקדמי ואת תעודת ההוראה ו- 44 בוגרי תואר שני. בנוסף קיבלו עוד 79 בוגרים את התואר במסגרת לימודי המשך, 103 אקדמאים קיבלו תעודת הוראה במסגרת הסבת אקדמאים, ו- 20 מורים קיבלו תעודת הוראה נוספת במסגרת הרחבת ההסמכה.

## דיוני ההנהלה האקדמית

ההנהלה האקדמית מתכנסת אחת לשבועיים. חברים בה הנשיאה (יו"ר), ראשי בתי הספר, דיקן הסטודנטים, המזכיר האקדמי, סמנכ"לית למינהל ונציג הסגל. במהלך שנת תשע"ג דנה ההנהלה האקדמית בנושאים הבאים: תכנית אירועי שנת ה- 60 ובניית האירוע המרכזי, שיח הנהלה אקדמית בנושא הספרייה, בניית תכנית אסטרטגית למכללה - ערכי ליבה, היגדים לקיר המסרים, ערך ויקיפדיה, שת"פ עם המרכז לבריאות הנפש, יציאה לכנסים בשנת הלימודים, המעמד של המכינה בהנהלה האקדמית, דרישות קדם למנהל המכינה ובחירתו. עדכונים: קול קורא לתכניות חלוץ: למידה משמעותית וחברת מופת. פעילות של מסגרות מכללתיות בשנת ה-60, פרסום עבודות גמר של סטודנטים לתואר שני במאגר הספרייה, תואר "יקיר מכללה" לקראת שנת ה-60, העדכן: אופיו, ערכיו, היקף מידע, מועדים ומסגרת ההפצה, TEMPUS IRIS - תכנית אסטרטגית בנושא בינאום, השתתפות סגל וסטודנטים בכנס "נפגשים בחינוך", משובי הוראה - תהליך, ליווי, פרסום, פורום-על: דיון מחודש על יעדים ותהליכים, קולוקוויום, בחירת דיקאן הסטודנטים, טקס חלוקת תארים, עדכונים לתקנון סטודנטים, מדיניות הוראת שימוש במיחשוב, יישום החלטה בנוגע לחופשת נישואים, אחריות על ימי סגל במהלך השנה, תקנון סגל, סיום דוקטורט במוסדות בחו"ל, סיכום דיוני ההנהלה לתשע"ד וחשיבה לגבי שנה"ל תשע"ה.

| תאריך    | שם הכנס/ יום העיון                                                                                                                                              |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 20.10.13 | פתיחת שנת הלימודים תשע"ד                                                                                                                                        |
| 22.10.13 | אירוע פתיחת שנה"ל תשע"ד                                                                                                                                         |
| 30.10.13 | "פרלמנדרשיש" הרצה מר יוסי רגב, בנושא: "רצח ארלזורוב עוד חי" - פתרון התעלומה כבעיה בלשית                                                                         |
| 5.11.13  | פתיחת תערוכת כרזות מתמחים                                                                                                                                       |
| 6.11.13  | "פרלמנדרשיש" הרצתה גב' לבנה לדרמן בנושא: אדריכלות, עיצוב פנים ומה שביניהם                                                                                       |
| 13.11.13 | "פרלמנדרשיש" הרצה פרופ' יהושע גתי בנושא: מקום התנ"ך בחברה הציונית הישראלית - משבר הערכים בצל משבר הירידה במעמד התנ"ך בחינוך הכללי                               |
| 20.11.13 | "פרלמנדרשיש" הרצה פרופסור יובל הרישנו בנושא: השפעת המצב הסוציו-אקונומי ופעילויות הפנאי על התפקודים הקוגניטיביים בגיל המבוגר                                     |
| 27.11.13 | "פרלמנדרשיש" הרצתה גב' גניה מנור בנושא: "סיפור אישי על הקורות אותה ואת בעלה במפעל של שינדלר                                                                     |
| 4.12.13  | יום זכויות הילד                                                                                                                                                 |
| 4.12.13  | "פרלמנדרשיש" הרצה ד"ר רפי דוידזון בנושא: "המהפכה הדיגיטלית בראי התרבות והחברה" האם המהפכה הדיגיטלית היא מסדר גודל של מהפכות ידועות כמו המהפכה התעשייתית?        |
| 11.12.13 | "פרלמנדרשיש" הרצה מר אפי באומן בנושא: לנהוג ולהישאר בחיים. הכביש והתנועה משולים למסלול מכשולים שבו מתנהלות מכוניות רבות והנהגים בהן                             |
| 17.12.13 | פתיחת תערוכה של גילה ספיר (בוגרת מסלול אמנות) אוצר ישראל רבינוביץ                                                                                               |
| 18.12.13 | "פרלמנדרשיש" הרצה גב' ריקי מוסקוביץ וגב' מיכל מזרחי מהמרכז לסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית ואלימות בנגב (מסל"ן) בנושא: מהו מסל"ן, פעילות מחלקת הסיוע של מסל"ן |
| 22.12.13 | אירוח משלחת מאילת בנושא למידה מבוססת פרויקטים                                                                                                                   |

|          |                                                                                                                                                                                                                 |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 24.12.13 | קולוקוויום - סרט תיעודי "המיית היונה"                                                                                                                                                                           |
| 25.12.13 | "פרלמנרשיש" הרצתה גב' אביב בצרי-טפר בנושא "החינוך ככלי שיקומי בין כתלי בית הסוהר"                                                                                                                               |
| 1.1.14   | "פרלמנרשיש" הרצה פרופ' ארנון אדלשטיין בנושא: "יחסי מין וזנות בקרב בנות לומדות ומנותקות"                                                                                                                         |
| 7.1.14   | יום עיון "מבוגרים ולומדים - למידה לאורך החיים"                                                                                                                                                                  |
| 14.1.14  | "הפנינג" בנושא: "הצמח ושימושיו בראי הזמן"                                                                                                                                                                       |
| 15.1.14  | "פרלמנרשיש" הרצה מר פנחס אופק בנושא: "קיצור תולדות המוזיקה" - מבט חטוף ומעניין על המוזיקה לדורותיה ולתקופותיה: מן המוזיקה העתיקה, דרך ימי הביניים, והמוזיקה בתקופות השונות: הברוק, הקלאסית, הרומנטית והמודרנית. |
| 16.1.14  | יום עיון "ונטעתם כל עץ מאכל"                                                                                                                                                                                    |
| 19.1.14  | סדנת גוגל                                                                                                                                                                                                       |
| 22.1.14  | סדנת גוגל                                                                                                                                                                                                       |
| 22.1.14  | "פרלמנרשיש" הרצה ד"ר דני שגיא בנושא: אנרגיות סולאריות בעולם ובישראל.                                                                                                                                            |
| 28.1.14  | ביקור שר החינוך הרב שי פירון                                                                                                                                                                                    |
| 28.1.14  | טקס חלוקת תעודות למצטיינים                                                                                                                                                                                      |
| 29.1.14  | יום הפנינג Happy Kaye מסלול חנ"ג - תוצר PBL בקורס "משחקי תנועה" בהדרכת דלית דולב                                                                                                                                |
| 29.1.14  | "פרלמנרשיש" הרצה, פרופ' אהוד זמורה בנושא: הרקע החברתי דמוגרפי להופעת רפואת הפגים.                                                                                                                               |
| 2.2.14   | יום עיון לסגני מנהלים ומנהלי בתי ספר במחוז הדרום                                                                                                                                                                |
| 6.2.14   | סדנת גוגל, ת"א                                                                                                                                                                                                  |

|            |                                                                                                                                                       |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16.2.14    | סיור אונסקו בבי"ס אלמוסתקבל+ בי"ס גבים                                                                                                                |
| 4-5.3.14   | ימי סגל                                                                                                                                               |
| 12.3.14    | "פרלמנרשיש" הרצה מר מיכאל אקוטונס בנושא: הקולנוע של אורי זוהר כבימאי ואריק איינשטיין ז"ל כשחקן.                                                       |
| 17.3.14    | יום עיון טיפוח חשיבה מדעית                                                                                                                            |
| 19.3.14    | שידור רדיו דרום בנושאים: שני כנסים שיתקיימו במכללה-מפגשים בחינוך בין תרבויות לפדגוגיות, תכנית חדשה המיועדת למורות מהמגזר החרדי, לימודי כלבנות טיפולית |
| 19.3.14    | כנס נשים ערביות ושוק העבודה בחברה הערבית בישראל                                                                                                       |
| 19.3.14    | "פרלמנרשיש" הרצה מר שלום הר-אבן בנושא: יסודות יהודיים ומסורתיים בשירי נעמי שמר.                                                                       |
| 23.3.14    | פתיחת תערוכה: "ברגע האחרון"                                                                                                                           |
| 25-26.3.14 | כנס "מדברים ועושים חינוך"                                                                                                                             |
| 26.3.14    | ערב הוקרה לסגל לדורותיהם                                                                                                                              |
| 26.3.14    | "פרלמנרשיש" הרצתה גב' יפה טרנטו בנושא: תאטרון בובות עולם מופלא לילדים ולמבוגרים.                                                                      |
| 1.4.14     | יום אומן: מכללת קיי (המסלול לאמנות) בשיתוף המרכז לבריאות הנפש                                                                                         |
| 1.4.14     | הצגה "מעבר לים" מיצירות ביאליק                                                                                                                        |
| 2.4.14     | כנס הוראת השפה הערבית                                                                                                                                 |
| 2.4.14     | כנס ארצי "זרקור על שיטות בהוראת הבנת הנקרא וההבעה בשפה הערבית"                                                                                        |
| 2.4.14     | "פרלמנרשיש" הרצה מר צבי בוגר בנושא: "אף מלאכותי" - מה זה ומדוע הוא נחוץ? פיתוח חיישן שמזהה חומרים מסוכנים, מחלות מסוכנות, ולאחרונה, גם אנשים מסוכנים. |
| 4.4.14     | שיפוץ הגן הבוטני ע"י הסטודנטים של תכנית רג"ב                                                                                                          |



|         |                                                                                                                                                                                         |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7.4.14  | יום עיון בנושא: "האחר הוא אני"                                                                                                                                                          |
| 8.4.14  | הרצאתו של איש הלשון רוביק רוזנטל - "לחולה אהבה יש עור ברווז: גלגולי צופי לשון בעברית לדורותיה                                                                                           |
| 22.4.14 | מפגש משוררים בנושא: השירה הערבית המקומית כפן ליצירתיות                                                                                                                                  |
| 23.4.14 | "פרלמנרשיש" הרצתה ד"ר זהבה וייסהוז בנושא: מנהגי נשים בקהילות היהודיות בצפון איטליה בימי הביניים ובעת החדשה.                                                                             |
| 27.4.14 | מפגש עם הסופרת שלומית אהרונסון, על ספרה: "מעשה תמר", במסגרת החוג למקרא                                                                                                                  |
| 30.4.14 | "פרלמנרשיש" הרצה מר גרשון וילן בנושא: הקרבות בדרום וחטיבת גבעתי במלחמת השחרור.                                                                                                          |
| 7.5.14  | "פרלמנרשיש" הרצה מר דייגו מיטלברג בנושא: חוויותיו של צלם עיתונות                                                                                                                        |
| 14.5.14 | שידור רדיו דרום בנושאים: על למידה משמעותית בגן, על למידה משמעותית באמצעות טלפונים חכמים, על ה-PBL - למידה משמעותית - למידה מבוססת פרויקטים, מהי למידה משמעותית והקשרה לחינוך גופני      |
| 14.5.14 | "פרלמנרשיש" הרצתה ד"ר עדית שר בנושא: "יש מילים ויש מילים!" כיצד ניתן להרחיב את אוצר המילים מבלי להתאמץ באמצעות יצירות הילדים של אברהם שלונסקי                                           |
| 7.5.14  | כנס תאונות דרכים ותאונות ביתיות בחברה הערבית - התמודדות ומניעה                                                                                                                          |
| 20.5.14 | במסגרת חגיגות השישים, יחד עם משפחות התורמים משפחת קיי ומשפחת פירס התקיימו האירועים הבאים: חנוכת מרכז אמנות, השקת קיר תורמים, פתיחת תערוכת קבע היסטורית "תולדות המכללה", טקס חלוקת תארים |
| 21.5.14 | כנס בוגרים של המסלול לחינוך מיוחד - הרצאה של פרופ' שלמה קניאל "אמפטיה בחינוך" (במסגרת ח"מ)                                                                                              |
| 26.5.14 | יום ספורט בשיתוף המגמה לספורט במכללת קיי ועמותת ידידי המרכז לבריאות הנפש                                                                                                                |
| 28.5.14 | "פרלמנרשיש" הרצתה גב' בתיה דויטש בנושא: הזיכרון הנו עולם ומלואו...                                                                                                                      |
| 29.5.14 | השקת ספרים                                                                                                                                                                              |
| 2.6.14  | כנס ארצי בנושא: בעלי תבונה: עיוורים בעיניים אך רואים בלבבותיהם"                                                                                                                         |

|         |                                                                                                                                                                            |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2.6.14  | פתיחת תערוכה: "אסיף בתרשיש 12" - תערוכה מעבודות לומדי האמנות ב"תרשיש".                                                                                                     |
| 8.6.14  | יום הוקרה לגננות מאמנות                                                                                                                                                    |
| 9.6.14  | פעילות "רעים לקהילה" - פעילות בבית חולים סורוקה                                                                                                                            |
| 11.6.14 | כנס מצויינים לב - למידה באהבה                                                                                                                                              |
| 11.6.14 | יום שיא בי"ס "בארי", במסגרת תכנית ההכשרה ליסודי                                                                                                                            |
| 13.6.14 | יום שיא מרתון מתמטיקה, במסגרת מרכז מוטיבציה                                                                                                                                |
| 17.6.14 | מפגש ספרותי עם שלושה משוררים, יצירת כתיבת שירה                                                                                                                             |
| 17.6.14 | יום שיא בי"ס "יחדיו", במסגרת תכנית ההכשרה ליסודי                                                                                                                           |
| 18.6.14 | שידור רדיו דרום בנושאים: חדשנות טכנולוגית, תכנית התואר השני M.Teach, ייעוץ חינוכי לבני נוער בעידן הטכנולוגי הנוכחי, חדשנות טכנולוגית                                       |
| 18.6.14 | הצגת פרויקטים בתכנית בי"ס יסודי במגזר הבדואי                                                                                                                               |
|         | כנס היובל להשכלה ספורטיבית בנגב, במבט 50 השנים הבאות                                                                                                                       |
|         | מפגש סיכום תכנית שנה בית ספר דו לשוני, במסגרת אכסניית לשון ומרכז קורן                                                                                                      |
| 18.6.14 | "פרלמנותרשיש" הרצה הרב שלום שרון בנושא: "אהבה ממבט שני בין רומנטיקה לארטיקה". המסע לישראל והמפגש של הרב עם המציאות החברתית וההלכתית בארץ                                   |
| 19.6.14 | פתיחת תערוכה: "דרך החומר" - יום חמישי כ"א בסיוון תשע"ד, 19.6.2014 - תערוכת מעבודות לומדי עיצוב קרמי ואבניים בהדרכתה של גב' אליזבת כהן. התערוכה מוצגת בבית האמנים בבאר שבע. |
| 21.6.14 | כנס סטודנטים (סל"ב)                                                                                                                                                        |
| 22.6.14 | הופעה של אריאל הורוביץ "הגיבורים שלי"                                                                                                                                      |
| 25.6.14 | גב' חיה גולן בנושא: האם יש מקום עדיין לעיתונות מקומית כתובה?                                                                                                               |

|         |                                                                               |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------|
| 3.7.14  | כנס בוגרי חנ"ג לדורותיהם, יובל שנים                                           |
| 15.7.14 | כנס מסכם קידום נוער - מחוז דרום                                               |
| 21.7.14 | פתיחת תערוכה: "אדום" - תערוכת מעבודות לומדי הקורס צילום עם המורה: ניק סמירנוב |
| 22.7.14 | "פרלמנרשיש" הרצה מר יוסי רגב בנושא: הסיפור הכאוב של "מסורבות הגט"             |
| 25.8.14 | תערוכת צילום של קבוצת "עין דרומית" עם המורה ניק סמירנוב                       |

## לפרסומים ואירועים במכללה:

**ליכר הידע:** לחצו כאן

**לימי עיון וכנסים במכללה:** לחצו כאן

**לחדשות המכללה:** לחצו כאן

## סמינר מכללתי (קולוקוויום), בראשות ד"ר אמנון גלסנר

בתשע"ד נערכו מספר מפגשים במסגרת הסמינר המכללתי לסגל ולסטודנטים:

1. הקרנת סרט התעודה הישראלי **"חנדה חנדה"** שזכה בדוקו אביב ולאחרונה שודר מספר פעמים בערוצי הטלוויזיה. אחרי ההקרנה נערכה שיחה עם במאי הסרט.
2. הקרנת הסרט **"המיית היונה"** על מורה ערביה שמלמדת בבית ספר יהודי. את הקרנת הסרט ליוותה הבימאית ויוצרת הסרט גנית אילוז, תושבת הנגב לשעבר.
3. פגישה עם עורך הדין **יובל אלבשן** שדיבר על אחריות חברתית לעומת מעורבות חברתית.
4. מפגש יזום של אגודת הסטודנטים ומועצת הסטודנטים. ד"ר תרצה לוינ הנחתה את המפגש בנושא: **תרבות למידה המתאימה לאקדמיה** (דרכי למידה- הוראה, נורמות התנהגות, כללי המסגרת). במסגרת האירוע נערכה הופעה של תיאטרון פלייבק סביב הנושא.

## כתב עת "קולות" לענייני חינוך וחברה, עורכת ראשית ד"ר ערגה הלר

בשנה"ל תשע"ד ראו אור שני גיליונות נוספים של "קולות", כתב העת שלנו העוסק בענייני חינוך וחברה. הגיליון השביעי, שהתפרסם בינואר 2014, ציין שישים שנה להיווסדה של מכללת קיי. כמו כן הגיליון עסק בסוגיית ההערכה בחינוך ובהכשרת המורים בישראל. הגיליון כולל ראיון עם השופט בדימוס מר יוסף רבי על הוראה ולימודים בנגב, אז והיום, קישור לגיליון: [http://www.kaye.ac.il/images/files/publications/kolot/2014/kolot7\\_2.pdf](http://www.kaye.ac.il/images/files/publications/kolot/2014/kolot7_2.pdf)

הגיליון השמיני, שראה אור ביוני 2014, עסק בסוגיית ההערכה בחינוך ובהכשרת המורים בישראל. הגיליון כולל ראיון עם גב' רבקה בן יעקב, יו"ר דירקטוריון מכללת קיי ומנהלת מכללת קיי בשנים 1983-1992, קישור לגיליון: <http://www.kaye.ac.il/images/files/publications/kolot/2014/kolot8.pdf>



## כתב העת מקוון "לקסי-קיי", עורכת ראשית ד"ר סמדר בן אשר



בשנת השישים למכללת קיי חגגנו את העלאתו לאוויר של כתב העת לקסי-קיי- אנשים חושבים חינוך, שיח על הוראה, חינוך וחברה. זהו כתב עת מקוון, העוסק בליבת הסוגיות המעסיקות אותנו כמכשירי מורים - סוגיות של הוראה, חינוך וחברה. ייחודו אינו רק בתבניתו כלקסיקון מושגים ובהופעתו בגרסה אלקטרונית ומתפתחת אלא הוא מתאפיין בהיותו הקשרי ועוסק בליבת הסוגיות המעסיקות אותנו כמכשירי מורים - סוגיות של הוראה, חינוך וחברה. לקסי-קיי מדגים הבניית ידע תוך עיון, ערעור ודיון והוא מהווה במה להשמעת הקול המקצועי של אנשי חינוך במכללת קיי ומחוצה לה.

גיליון מס' 1 יצא לאור בחודש ינואר 2014 ועסק במושגים של: למידה והוראה, תרבות הספר, למידה משמעותית, קול ובחירה, הערכה יצירתית, תאוריות המערכות הדינמיות, זרימה, מבוכה, בלוג דיגיטלי והדרה.

גיליון מס' 2 יצא לאור בחודש יוני 2014 ועסק במושגים של: אורייניות דיגיטליות, אמון, האמפטיה, דידקטיקה, הורות טובה דייה, הכוונה עצמית ומוטיבציה, ייצוגים של חינוך בפנטסיה לבני הנעורים, צדק, קריאה אינטרסקסטואלית כמאפשרת למידה משמעותית, תיווך - "התנסות בלמידה מתווכת"

## "היבול האקדמי"

ביום חמישי, כט' באייר תשע"ד 29.5.2014, נערך המפגש החגיגי השנתי לרגל השקת ספרים, שנכתבו על ידי חברי הסגל האקדמי במכללת קיי ויצאו לאור בשנת תשע"ד. השנה יצאו לאור ספריהם של חמישה חברי סגל:

**פרופ' שלמה בק,** בשביליני ההכשרה להוראה - מבט פילוסופי על הכשרת מורים

**ד"ר שלומית גיא,** ילדים טובים משחקים כדורגל

**ד"ר נגה רובין,** כובש הלבבות - ספר לב טוב לר' יצחק אליקום מפוזנא פראג ש"פ (1620) - ספר מוסר מרכזי ביידיש

**פרופ' צפורה שחורי-רובין, ד"ר טובה ישורון-ברמן** הגברת הראשונה בממלכת קופת חולים

**פרופ' צפורה שחורי-רובין,** רופאות ראשונות בארץ ישראל 1918-1900

**ד"ר עודד שי,** מוזאון ואוסף בארץ ישראל



## דרגות קידום

המכללה מעודדת את המרצים להגיש תיקים לדרגות קידום ורואה חשיבות בהתפתחות המקצועית של הסגל האקדמי. שבעה חברי סגל זכו השנה לעלות בדרגתם האקדמית: חמישה לדרגת מורה בכיר, אחד לדרגת מרצה ואחד לדרגת מרצה בכיר. תודותינו שלוחות לחברי ועדת המינויים הפנימית של המכללה על עבודתם המסורה בטיפול ובבדיקה של תיקי המועמדים.

## משובי הוראה

גם השנה המשכנו בפעילות להעמקת איכות ההוראה במכללה ונעזרנו במשובי ההוראה. כל איש סגל יכול לצפות בתוצאות המשוב לקורסים שלו דרך ה"מכלול". שמונה אנשי סגל זכו למשובי הוראה מעולים וקיבלו מכתבי הוקרה מראש מנהל הסגל האקדמי.

בשנה"ל תשע"ד פעלו במכללה תכניות שונות, שמטרתן לטפח את מעורבותם החברתית של הסטודנטים בקהילת קיי ובקהילה הסובבת.

כשליש מהסטודנטים הלומדים במכללה פעילים בקהילה באזור מגוריהם באמצעות קרנות וארגונים שונים. 57 סטודנטים קיבלו בכנס סל"ב תעודות הערכה על מעורבותם החברתית במכללה ובתכניות המתקיימות בקהילה, ביוזמת המכללה. במכללה פעלו השנה הסטודנטים במועצת הסטודנטים לעניינים אקדמיים, באכסניית הלשון, ב"מרכז קורן" וכחונכים של סטודנטים עמיתים ממרכז התמיכה "איתקה".

תכניות ייחודיות שפעלו בקהילה, ביוזמת המכללה הן: "תכנית הסיפור הקצר בשתי לשונות" במסגרתה ליוו סטודנטים תלמידים מבית הספר הדו-לשוני "דגניה" בכתבת סיפורים בעברית ובערבית. הספר "ידידו של הילד" ובו סיפורים פרי עטם של התלמידים יצא לאור והוענק לתלמידים בערב סיום חגיגי. בתכנית החונכות המתקיימת במרכז החינוכי לילדים מאושפזים בבית החולים סורוקה סייעו הסטודנטים לילדים בלימוד, במשחק ובשיחה.

ב"מרכז קורן", שפועל במכללה לקירוב לבבות של יהודים וערבים, השתתפו 50 סטודנטים בסדנת תיאטרון רב-תרבותית ובסדנת וידיאו-קליפ. שני מפגשי למידה של מרצים וסטודנטים התקיימו במסגרת התכנית: "כשהתנ"ך והקוראן נפגשים". המעורבות הפעילה של הסטודנטים בקהילת קיי ובקהילה הסובבת תורמת לתחושת שייכות של הסטודנטים למכללה ומעלה את מעמדם של החינוך ושל העוסקים בחינוך בקהילה.

בשל חשיבות הנושא ובעקבות הפנייה של מועצת הסטודנטים לעניינים אקדמיים נשקלת כעת האפשרות לשלב את המעורבות החברתית במסגרת תכנית ההכשרה.

## מחקר במכללה

### רשות המחקר, בראשות ד"ר אולד'ן גולדשטיין

מטרות רשות המחקר הן לקדם את תרבות המחקר בקרב סגל המכללה ולתמוך בהעצמת המכללה כארגון לומד ויוצר ידע חדש. רשות המחקר מקדמת פיתוח מקצועי של חברי הסגל בתחום מחקר, יוצרת מסגרות לשיתוף פעולה בין חוקרי המכללה סביב תחומי עניין מסוימים, מארגנת פעילויות ואירועים שנועדו לחילופי ניסיון מחקרי, יוזמת שיתופי פעולה עם חוקרים ממוסדות חינוך ישראליים ובינלאומיים, ומובילה פרויקטים מחקריים מכללתיים ובין לאומיים.

### רשתות מחקר מכללתיות

בשנת תשע"ד שלוש רשתות מחקר. רשת המחקר "PBL בהכשרת מורים" בה משתתפים 12 חוקרים מסיימת את השנה השלישית של פעילותה. הרשת זכתה למענק מחקר מרשות המחקר של מכון מופ"ת והגיע לשלבי כתיבת הדוחות. רשת המחקר השנייה "העצמת האישה הבדואית" גם היא נמצאת בשלבים מתקדמים של איסוף וניתוח הנתונים. ברשת זו משתתפים 5 חוקרים משני המגזרים. רשת זו זכתה למענק מחקר מוועדת המחקר של מכללת קיי. רשת המחקר השלישית "זהות מקצועית של מורים" התגבשה במהלך שנת הלימודים תשע"ד ונמצאת בשלבי הכתיבה של הצעת מחקר. כ-15 חברי הסגל הביעו רצונם להשתתף ברשת זו.

### רשתות מחקר בין מכללתיות

רשות המחקר של המכללה משתפת פעולה עם רשות המחקר של מכון מופ"ת בהובלת המחקר "הערכת היישום של התוכנית הלאומית להתאמת מכללות לחינוך במאה ה-21". במחקר משתתפים 9 חוקרים משמונה מכללות ושתיים מהן חברות הסגל של המכללה.



שיתוף פעולה עם מוסדות להכשרת מורים התרחב מעבר לגבולות ישראל. רשות המחקר יזמה שני מחקרים בינלאומיים. אחד מהם נערך בשיתוף עם המכללה להכשרת מורים ע"ש ויקטור פרנקל באוניברסיטת קלאגנפורט באוסטריה. מחקר זה עוסק בתפקיד המחקר בעבודת מורי המורים. מחקר שני נמצא בשלבי התכנון ומשתתפים בו עמיתים מאוניברסיטת טמפרה בפינלנד, אוניברסיטת ריגה בלטביה והמכללה להכשרת מורים ע"ש ויקטור פרנקל באוניברסיטת קלאגנפורט באוסטריה. מחקר זה יעסוק בזהות המקצועית של סטודנטים להוראה.

מחקר נוסף נערך בתחום שילוב תקשוב בחינוך בשיתוף עם עמיתים מאוניברסיטת אדית כוואן (Edith Cowan) באוסטרליה ומאוניברסיטת פנזה ברוסיה.

## השתתפות בפרויקט בינלאומי

רשות המחקר משתתפת זו השנה השנייה בפרויקט בין לאומי תלת שנתי הנתמך על ידי קרן TEMPUS של האיחוד האירופאי IRIS - Fostering Academic International Relations in Israeli Colleges. מטרת הפרויקט היא להעצים מכללות אקדמיות בישראל על ידי טיפוח קשרים עם מוסדות בין לאומיים להשכלה גבוהה בתחום החינוך, המחקר והחדשנות. בפרויקט משתתפים 15 מוסדות, מהם 8 מוסדות ישראליים ו-7 מוסדות במדינות אירופה. הפרויקט מתוכנן לשלוש שנים כשנת תשע"ד היא השנה השנייה של הפרויקט. במהלך השנה ארחה מכללת קיי את כל חברי הפרויקט בסדנה שעסקה בבנאום הקוריקולום. רשות המחקר יחד עם צוות הפרויקט לקחה חלק פעיל בתכנון וביישום של התכנית האסטרטגית לבנאום במכללה. בסדנה שנערכה בימי הערכות של הסגל בתחילת סמסטר ב' הנושא של בנאום במכללה עלה לדיון ובעקבותיו התארגן צוות המוביל את בנאום במכללה ובו משתתפים 12 חברי הסגל. הצוות מברר אפשרויות להגשת הצעות לקרנות של האיחוד האירופאי לשיתוף פעולה בתחומים הפדגוגיה, רב-תרבותיות ומחקר.

## כנס ארצי "נפגשים בחינוך - בין תרבויות לפדגוגיות"

רשות המחקר לקחה חלק פעיל בארגון הכנס "נפגשים בחינוך - בין תרבויות לפדגוגיות" בחלקו האדמיניסטרטיבי ובארגון התוכני של המוקד "פדגוגיה בעולם משתנה". מוקד זה נועד לשיח על הפדגוגיה המתבקשת בעידן הידע. השינויים המהירים בעידן הנוכחי מעלים את הצורך בפיתוח מתמשך של כישורים חדשים: יכולת התמודדות עם מידע רב שמשתנה בקצב מהיר, מיומנויות למידה וחשיבה ביקורתית, יצירתיות, יזמות, תקשורת, כישורים של עבודה שיתופית ואחרים. אילו דרכי הוראה ולמידה מקדמות כישורים אלה בקרב סטודנטים להוראה ובקרב מורים ותלמידים בבית הספר?

הכנס זכה להיענות גבוהה ברמה ארצית והייחודי בו היה המפגש בין אקדמיה ושדה. לכנס הגיעו יותר מ-700 משתתפים מכל הרבדים של מערכת החינוך והחברה הישראלית: מרצים וסטודנטים של המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי; מרצים ממוסדות להשכלה גבוהה מכל רחבי הארץ; מנהלים, מורים ותלמידים מבתי ספר; מדריכים של מרכזי פסג"ה; בעלי תפקידים במשרד החינוך; נציגי חברות פיתוח תכנים דיגיטאליים; ויזמים בתחום החינוך. נכללו בכנס יותר מ-100 היציגים, ממוסדות חינוך מובילים בישראל.

הכנס תרם לפיתוח מקצועי של כל המשתתפים ובמיוחד לסטודנטים של המכללה אשר רבים מהם נחשפו לראשונה לתרבות הכנסים החינוכיים ברמה ארצית.

## ועדת המחקר, בראשות ד"ר דיתה כישל

א. חברי הוועדה קראו והעריכו הצעות מחקר שהוגשו. במסגרת פעילות זו אושרו שש הצעות מתחומים שונים: חניכה נשית ביצירותיה של דבורה עומר; תחושות אגו וגאווה ומקומם בארגון הלומד: מחקר עיוני בארבעה מדרשי חז"ל שיפורשו בדרך אינטרטקסטואלית בהתייחס לסדרת ציורים של הצייר אשר ובראי העקרונות של ארגון לומד ותיאוריית ההכוונה העצמית (SDT); אוריינות סביבתית בקרב פרחי הוראה לגיל הרך מהמגזר היהודי והבדואי; למידה מבוססת פרויקט וחוויה מוטיבציונית-רגשית מיטבית בקרב סטודנטים: הפרספקטיבות של תיאורית ההכוונה העצמית ותיאורית הזרימה, השפעת הלימודים במכללת קיי על העצמת האישה הבדואית בנגב; קווים לדמותה של 'הצברית הארץ ישראלית'; ילידות הארץ בנות היישוב הוותיק מול ילידות הארץ בנות היישוב החדש - היבטים חינוכיים, חברתיים, תרבותיים. הצעות אלו קיבלו תמיכה כספית.

- ב. השנה ניתנה אפשרות לקבל סיוע בתהליך של ביצוע מחקר באמצעות ליווי חונך מטעם המכללה, בהתאם לבחירת החוקרים. עד כה לא הוגשו בקשות לסיוע כספי, אך מתוך מעקב אחר מחקר קיים אנו יודעים על שלושה תהליכי חניכה המתקיימים במכללה, במהלך שנה זו וגם בשנה הקודמת. בשנה"ל הבאה ננסה להמשיך לקדם תהליכי תמיכה במחקרים ובהנגשת חומרים עדכניים מספרות המחקר בעולם.
- ג. הוועדה מתייחסת לאורך השנה לפניות של חוקרים בנושאים הקשורים לאתיקה, מתן סיוע בהשתתפות בכנסים, פרסום מחקר, עריכה ותרגום. בנוסף, קיים שיתוף פעולה עם רשות המחקר המכללתית.

## ר2 תרבותיות

### היחידה ללימודי ר2 - תרבותיות, בראשות גב' מרים שילדקראוט

במהלך שנת תשע"ד הוטמעו שלושה קורסים חדשים ביחידה. שלושה קורסים אלה פותחו במסגרת קונסורציום- DOIT Tempus, המאגד שבע מדינות מאירופה ומאסיה ועניינו פיתוח מיומנויות לחיים בחברה רב-תרבותית. שלושת הקורסים הם: "הבניית זהות בחברה רב-תרבותית" (קורס שנלמד על ידי שתי קבוצות, "מיעוטים אתניים בישראל" (קבוצה אחת) ו"זכויות הילד" (קבוצה אחת). דהיינו, ארבע מתוך עשר הקבוצות שפעלו השנה ביחידה עבדו לפי התכנית החדשה. הטמעת הקורסים החדשים לוותה בניטור שבוצע על-ידי היחידה למדידה והערכה באוניברסיטת בן-גוריון. תוצאות המשוב לגבי המחצית הראשונה של השנה מראות שינוי משמעותי בכל המאפיינים הנוגעים למיתון התפיסות הסטריאוטיפיות של חברי קבוצה אחת כלפי חברי הקבוצה האחרת.

## מרכזים

### מיח"ם - מרכז ליוזמות חינוכיות מתוקשבות, בראשות גב' מירב אסף

במהלך שנה זו המרכז ליוזמות חינוכיות מתוקשבות (מיח"ם) קידם מספר עניינים הקשורים בלמידה והוראה מתוקשבת. בתחילת שנת הלימודים, מערכת הלמידה שודרגה והמרצים הודרכו לעבודה בה. בנוסף, מכללת קיי החלה בקשרי עבודה עם עמותת קדימה מדע אור"ט העולמי. העמותה תרמה 50 מחשבי לוח מסוג אייפד אשר שולבו במעגל ההכשרה וההתנסות, בעיקר במסגרת שתי התכניות לבית הספר היסודי. בנוסף, מכללת קיי החלה בקשרי עבודה עם גוגל ישראל. 20 מרצים עברו השתלמות בכלי גוגל. בעקבות השתלמות זו הודרכו המרצים בשילוב כלי גוגל בעבודתם. תוצרי העבודה הוצגו במשרדי גוגל וזכו לשבחים רבים. עוד, בשנת הלימודים הבאה יגדל באופן משמעותי מספר הקורסים שנלמדים מרחוק וכעת אנו עובדים עם המרצים על מנת לפתח קורסים מעניינים וראויים. מיח"ם המשיך ללוות את בניית התוצרים של מספר פרויקטים - סרטים, פוסטרים דיגיטליים, ספרים מקוונים ועוד.



## המרכז לקיימות ולחינוך סביבתי, בראשות ד"ר ורד יפלח

מכללת קיי רואה בנושא הקיימות והסביבה ערך חינוכי משמעותי, לפיכך אנו פועלים לקבלת תו תקן של 'קמפוס ירוק' מהמשרד לאיכות הסביבה. המכללה נוקטת פעולות רבות, כדי לקדם את נושא הקיימות והחינוך הסביבתי:



**בתחום התשתיות:** שילוט יצירתי נתלה ברחבי המכללה למען חיסכון בחשמל, ופוזרו מכלים לאיסוף בקבוקים המועברים למחזור. סטודנטים מתכנית המצוינים רג"ב בנו מתקן יצירתי במיוחד למחזור בקבוקים.

**בתחום החינוך:** הוקם מרכז לקיימות וחינוך סביבתי המקבץ את כול הפעולות הנעשות במכללה.

כמו כן, הוקם באתר מת"ל מרחב וירטואלי העוסק בנושא הקיימות ואיכות הסביבה.

<http://www.kaye.ac.il/%D7%90%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA%D7%94%D7%9E%D7%A8%D7%9B%D7%96-%D7%9C%D7%A7%D7%99%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%AA>

**בתחום הקהילה:** התקיימו מספר פעילויות, כגון:

- הפנינג ירוק ב-14 בינואר 2014 בנושא "הצמח ושימושיו בראי הזמן" בשיתוף תכנית המצוינים רג"ב, רשות העתיקות וקרן קיימת לישראל במסגרת צהרי יום ג'. בהפנינג התארחו תלמידי בית ספר "גבים".  
<http://www.hishtalmuyot.co.il/?newsletter=%D7%92%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%95%D7%9F-632>
- יום עיון שאורגן על ידי תכנית 'שבילים' בנושא "ונטעתם כל עץ מאכל" ב-16 בינואר 2014
- שיפוץ הגן הבוטני על ידי סטודנטים מתכנית רג"ב. הסטודנטים בנו מערכת תופים ושולחן קסילופון מחומרים ממוחזרים.  
<http://www.kaye.ac.il/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/item/%D7%A9%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A5-%D7%94%D7%92%D7%9F-%D7%94%D7%91%D7%95%D7%98%D7%A0%D7%99>
- הקרנת ההצגה "שקופה", העוסקת בנושא של בעיות אכילה ב-1 לאפריל 2014.  
<http://www.kaye.ac.il/events/icalrepeat.detail/2014/04/01/178>

## המרכז לחקר הוראת השפה והספרות הערבית ע"ש דר' אברהם סעדי עדנאן,

בראשות ד"ר סלים אבו ג'אבר

### סיכום פעילות המרכז בשנה"ל תשע"ד

המרכז לחקר הוראת השפה והספרות הערבית הוקם בשנה"ל תשע"א במכללת קיי. מאז הקמתו, החל המרכז והצוות שלו ליישם את המטרות שהוצבו לו, הן בתוך המכללה והן בקרב האוכלוסייה הערבית בדרום. הקמת מרכז זה תרמה רבות לפיתוח המקצועי של המורים, הרכזים והמדריכים להוראת השפה הערבית בבתי"ס במגזר, לסטודנטים ולמרצים במכללה. המרכז ימשיך לשאוף גם בעתיד לפתח תכניות לקידום הוראת השפה הערבית שישענו על פדגוגיות חדשניות נתמכות טכנולוגיה של המאה ה-21. פעילות זו נגזרת מהמטרות המרכזיות של המרכז שבמרכזן היה: שיפור ההוראה של השפה הערבית במסגרת ההכשרה להוראה, פיתוח מצינויות בשפה ובספרות הערבית אצל סטודנטים המתכשרים להוראה, קידום התפתחותם המקצועית של מורים כמומחים להוראת השפה הערבית ועידוד מחקר בהוראת השפה הערבית.

### תקציר פעילויות המרכז לשנה"ל תשע"ד:

**א. עידוד הקריאה והיצירה הספרותית** בשפה הערבית בקרב הסטודנטים במכללת קיי. זהו פרויקט המשך שהתחלנו בשנה שעברה עם תלמידים בבתי"ס עמיתים. השנה התמקד הפרויקט בסטודנטים דוברי הערבית במכללת קיי. המדריכים הפדגוגים לשפה הערבית: ד"ר אחמד אלעטאונה, ד"ר מוסא אבו שארב וד"ר סלים אבו ג'אבר מלווים את הפרויקט ומקיימים מפגשים ושיחות עם הסטודנטים בנושא עידוד היצירתיות והכתיבה. הפרויקט ממשיך גם בשנה הבאה ותוצריו יפורסמו בספר בתשע"ה.

**ב. הרצאות אורחים בצהרי יום ג':** המרכז אירח השנה את מיטב המשוררים והסופרים במגזר העברי בארץ במסגרת הפעילות של צהרי יום ג'. כותרת אחד המפגשים היתה "השירה הערבית המקומית כפן ליצירתיות" ומטרתו הייתה לעודד יצירתיות אצל המרצים והסטודנטים. במפגש השתתפו סטודנטים, אורחים מהקהילה ומרצים משוררים במכללה כמו ד"ר בדיע אלקשאעלה וד"ר סאמי אדרים.

**ג. כנסים:** המרכז קיים כנס ארצי בשיתוף עם הפיקוח במחוז הדרום והפיקוח הכללי על השפה הערבית והוראתה בבתי"ס במגזר הערבי. הדגש היה השנה על "שיטות בהוראת הבנת הנקרא וההבעה בשפה הערבית". הכנס התקיים בתאריך 2.4.2014, בהשתתפות מרצים לשפה הערבית וסטודנטים במכללה, אשר נחשפו לשיטות ואסטרטגיות שונות להעמקת הבנת הנקרא בשפה הערבית. כמו כן, השתתפו בכנס זה מורים, מדריכים, מפקחים לשפה הערבית במגזר הערבי במחוז דרום ובכל הארץ.

**ד. פרויקט תמיכה בילדים חולים בבי"ח סורוקה:** בשיתוף עם קרן אברהמים סעדי ז"ל ומשרד הדיקן, ובהנדבותם של סטודנטים ערבים במכללה, גם השנה, המרכז לחקר הוראת השפה הערבית הפעיל פרויקט תמיכה רגשית וסיוע לילדים חולים המאושפזים לתקופות ארוכות במרכז החינוכי לתלמידים מאושפזים בבי"ח סורוקה בבאר שבע. הסטודנטים המתנדבים, בליווי של מומחים בביה"ח קיימו פעילויות חינוכיות ופדגוגיות שונות במהלך סמסטר ב'. השנה, הוכפל מספר הסטודנטים המתנדבים והגיע ל- 10 סטודנטים, אשר תרמו 50 שעות מזמנם למען ילדים חולים, תמורת מלגה של 2000 ₪ לכל סטודנט. השתתפו במימון המלגות: המרכז לחקר הוראת השפה הערבית, קרן אברהמים סעדי ז"ל ומשרד הדיקן במכללת קיי. לשמחתנו הרבה, אחד מהילדים המאושפזים, הגיש השנה את בחינות הבגרות שלו ממיטתו בבית החולים.

**ה. טקס חלוקת המלגות למתנדבים** התקיים בתאריך 18.6.2014 בהשתתפות נציגי ביה"ח סורוקה, דיקנית הסטודנטים, משפחת ד"ר אברהמים עדנאן, נציגי קרן ד"ר אברהמים עדנאן, התורמים, הנהלת המכללה, ראש וצוות המרכז, מרצים, הסטודנטים המתנדבים וסטודנטים מהמגזר הבדואי במכללת קיי. אורח הכבוד של הטקס היה פרופ' ריאד אגבארייה, ראש בית הספר לרוקחות באוניברסיטת בן-גוריון, אשר הרצה בנושא: "הנתינה כחובה וכערך אנושי". בסוף הרצאתו המעניינת, הכריז פרופ' אגבארייה שהוא תורם מלגה בסך 2000 ₪ למתנדבים בפרויקט זה בשנה הבאה.

**ו. אתר של המרכז:** גם השנה האתר של המרכז ממשיך לפעול ולהתפתח, והוא מופעל בסיועה של גב' מיכל סטריער ומר ח'אלד אגבארייה. באתר זה מועלים כל החדשות של המרכז: פעילויות שונות, הרצאות אורחים, סדנאות, ימי עיון וכנסים. כמו כן, מופיעים באתר כל העלונים האלקטרוניים של "אשכולות" מאז הקמת המרכז.

**ז. "אשכולות- עלון לשוני":** זהו עלון לשוני אלקטרוני שניתן לגשת אליו באתר המרכז, בעריכתו של ד"ר מוסא אבו שארב ובסיועם של צוות המרכז. עלון זה יוצא לאור כמעט כל חודש ועוסק בלשון הערבית ודרכי הוראתה גם במכללה וגם בבתי"ס. העלון נחשב למקור יסודי וחשוב לסטודנטים והמורים לשפה הערבית והעלון מסייע להם בתחומי הלשון הערבית ודרכי הוראתה. כמו כן הוא עוסק באסטרטגיות לסיכום, הבנת הנקרא, קריאה מדעית-ביקורתית והבעה בעל פה ובכתב. עד כה יצאו לאור 16 עלונים. המרכז כבר הוציא לאור ופרסם את עלון "אשכולות", כך ראשון, בחודש יוני 2014 במהדורה צבעונית ואיכותית.

**ח. רכישת ספרים בתחום הוראת מקצועות השפה והספרות הערבית במכללה ובבתי"ס:** ראש המרכז, ד"ר סלים אבו ג'אבר והצוות, הצליחו לרכוש השנה ספרי לימוד והוראת השפה והספרות הערבית בסכום של כ- 7000 ₪. הספרים שנרכשו הם בתחום ההבעה הערבית, הספרות הקלאסית והמודרנית, הלשון הערבית ודרכי הוראת השפה.

יש לציין לשבח את תרומתה של האקדמיה ללשון הערבית בישראל, וכן האקדמיה ללשון הערבית במכללת אלקאסמי, אשר ממשיכים לתרום את כל הספרים וכתבי העת שהוציאו לאור עד היום.

כמו כן, אני רוצה להודות לכל צוות המרכז, הנהלת המכללה, ובאופן אישי לפרופ' לאה קוזמינסקי, ד"ר ריבה לוונצ'וק, ראש המחלקה לקשרי חוץ במכללה, הנהלת המרכז החינוכי לתלמידים מאושפזים בבי"ח סורוקה, דיקן הסטודנטים במכללה, אשר מסייעים לי ותומכים רבות בקידום המרכז, ובעיקר בקיום תכניות המרכז כמתוכנן. תודה מיוחדת לקרן אברהמים סעדי ז"ל והמשפחה הנדיבה על התרומה השנתית, אשר מעניקה למרכז שנקרא ע"ש בנם היקר לכולנו.

## **מת"ל- מרכז מתוקשב לתכנון לימודים, בראשות ד"ר אנט כהן**

לספריית מת"ל נוסף מאגר של משחקים ואמצעי המחשה בתכנון לימודים, שעמדו שנים רבות ללא שימוש באחת הכיתות במכללה (בשיתוף פעולה עם ד"ר אתי כהן). המאגר משרת מראשית השנה את אוכלוסיית הסטודנטים בעבודתם בשדה. כחלק מהליווי של מת"ל את תהליך הטמעת גישת ה-PBL במכללה, נאספו תוצרים מגוונים הכוללים: עבודות המסכמות תהליכים ופוסטרים מדעיים. במהלך השנה נעזרו הסטודנטים בתערוכה ובעבודות. בכוונתנו ליצור בכיתת המחשבים סביבת למידה לקידום הגישה.

אתר מת"ל ממשיך להוסיף מדורים במגוון מקצועות ההוראה. מדורים אלו משמשים מורים ותלמידים בכל רחבי העולם, כולל ארצות דוברי ערבית.

## המרכז למוטיבציה והכוונה עצמית, בראשות ד"ר חיה קפלן

ממרכז חקר אקדמי הפעילות מתמקדת בשילוב של מחקר ומעורבות בשדה. פעילויות מרכזיות שנערכו בשנה זו:

**רשת של בתי ספר הפועלים ברוח ההכוונה העצמית:** הרשת החלה לפעול בתשע"ג, בשיתוף עם משרד החינוך במחוז דרום, גף ניסויים ויזמות, הקבוצה לחקר מוטיבציה בהורות ובחינוך, באוניברסיטת בן גוריון ועיריית באר שבע. פעילות הרשת מלווה על ידי וועדת היגוי. משתתפים שישה בתי ספר: שז"ר, מולדת, רכסים, נווה במדבר, תומר ויובלים (הצטרף בתשע"ד). הפעילות בתשע"ד כללה השתתפות בהשתלמויות מוסדיות של 30 שעות בנושא ההכוונה העצמית, התקיימו שני כנסים של כלל המורים מכל בתי הספר במכללת קיי, העבודה בבתי הספר לוותה על ידי צוות מוביל, נערך מפגש משותף של הצוותים המובילים מכלל בתי הספר.

נוצר צוות מוביל של הרשת בו שותפות המנהלות, יועצות, מורות החברות בצוותים המובילים בבתי הספר, הצוות האקדמי, נציגות השותפים. כל ההחלטות, כולל אופי המפגשים - נעשות על ידי צוות זה. הובלה זו מבטאת תהליך של "תמיכה באוטונומיה" ברמה ארגונית - תפיסת הרשת.

הנושאים שעמדו בלב השיח בין בתי הספר: למידה משמעותית, מצוינות והכוונה עצמית וטיפול באלימות ובבעיות משמעת, זאת באמצעות עקרונות ההכוונה העצמית. במפגשים של כלל המורים - עברנו מדגם של הרצאות לדגם של מעגלי שיח, המאפשרים קידום למידה משמעותית וחיזוק הרלבנטיות של התכנים. הנחיית מעגלי השיח נעשה על ידי מורים מובילים מבתי הספר (תמיכה באוטונומיה של המורים). השיח בקבוצות מעורבות אפשר למידת המתרחש בבתי הספר האחרים ונתפס על ידי המורים כמשמעותי.

שני בתי ספר השתתפו בקורס לחשיבה יזמית וחדשנית שהובל על ידי גף ניסויים ויזמות וכתבו תוכניות בית ספריות ייחודיות. בית ספר "יובלים" התקבל כבית ניסוי לקראת תשע"ד. השתתפנו בכנס "נפגשים בחינוך בין תרבויות לפדגוגיות", שהתקיים בקיי. הנושא: הכוונה עצמית כתפיסה חינוכית מערכתית מקדמת צמיחה בעיר באר שבע.

בשלושה בתי ספר התקיים מחקר הערכה. המידע נאסף בתשע"ג. בתשע"ד כל בית ספר קיבל חוברת עם ממצאים בהיבטים שונים של תהליכים רגשיים ומוטיבציוניים ותפיסות תלמידים ביחס לתמיכה של המורים בצרכים הפסיכולוגיים שלהם. בעקבות ההתנסות בתשע"ה אנו מתעתדים לכתוב שני ניירות עמדה: מצוינות, הכוונה עצמית ומה שביניהם ותפיסת הרשת בנושא של קליטה של מורים חדשים. כמו כן, אנו מתכננים לפתוח קורס מנחים / הדרכה למורים מבתי הספר של הרשת. להובלת רעיונות הרשת באופן מקצועי (תכנים, כישורי הנחייה והדרכה, הובלת תהליכי שינוי).

**שיתופי פעולה עם החברה למתנ"סים:** החברה למתנ"סים מובילה את תוכנית המצוינות בנגב, הפועלת בכל בתי הספר העל יסודיים, במערכת החינוכית הבדואית. בתשע"ד המשכנו את שיתופי הפעולה בערוץ של מרתונים במתמטיקה. נערך מרתון מתמטי לכל תלמידי תוכנית המצוינות בנגב. השתתפו כ-300 תלמידים בהובלה של ד"ר מארק אפלבוים. הגיעו לגמר 75 תלמידים. הכנס היה מאד מוצלח. הדים על המרתון הגיעו מכל בתי הספר במגזר, באמצעות מנהלים והורים ואף נכתבו כתבות אודותיו בעיתונות ערבית.

**קידום מוטיבציה אוטונומית ללימודי מתמטיקה:** בשנת לימודים תשע"ד השתתפו כ-1200 תלמידים בשלושה מרתונים וירטואליים לכיתות ה-ו-ז בעיר באר שבע ובמרתון לתלמידים בדואים שמשתתפים בתוכנית המצוינות בנגב לכיתות ט. את הפרויקט מנהל ד"ר מארק אפלבוים.

בשלבי הגמר שהתקיימו במכללת קיי לקחו חלק כ-200 תלמידים אשר הגיעו להישגים הטובים ביותר במהלך המרתון. בשלבי הגמר התלוו אליהם מורים, הורים, מנהלי בתי הספר, מפקחים ונציגי הרשויות המקומיות ועיריית באר שבע. התלמידים השתתפו בסדנה שכללה הרצאה בנושא משחקים מתמטיים והשתתפו בתחרות שהתקיימה באווירה חיובית ומכבדת. כל המשתתפים קיבלו פרסים ותעודות הערכה. התלמידים שהגיעו למקומות הראשונים קיבלו פרסים ותעודות נוספות. בשנה הבאה מתוכננים 5 מרתונים לשכבות גיל שונות.

בנוסף - כ-3,000 תלמידים מכיתות ב עד י משדה בוקר בדרום ועד לנהרייה בצפון השתתפו זו הפעם הראשונה ב"קנגורו", שעשועון חידות בין - לאומי במתמטיקה. שעשועון זה מתקיים ביותר מ-60 מדינות ומשתתפים בו יותר מ-6,000,000 תלמידים בעולם. בארץ מובילה מכללת קיי את "קנגורו".

המרכז מוביל **שני מחקרים:** האחד בנושא: למידה מבוססת פרויקט וחוויה מוטיבציונית-רגשית מיטבית בקרב סטודנטים: הפרספקטיבות של תיאורית ההכוונה העצמית ותיאורית הזרימה. המחקר משווה בין למידה מבוססת פרויקט ובין קורסים מסורתיים. המחקר השני עוסק באפיונים מוטיבציוניים של פרחי הוראה והשפעות הסביבה על מוטיבציה אוטונומית ללמידה. מחקר זה הוצג בקיץ 2013 בכנס תיאורית ההכוונה העצמית.



## משאבי צמיחה, היחידה לכניסה להוראה, בראשות ד"ר חיה כפלן

היחידה לכניסה להוראה במכללת קיי מורכבת משלושה תחומים: סטאז' (בראשות רחל צפריר), שנה ראשונה בהוראה וקורסים להכשרת מורים חונכים ומלווים (בראשות רקפת שחר). תפיסת היחידה מדגישה קידום תהליכים של הכוונה עצמית, ותמיכה בצרכים הפסיכולוגיים הבסיסיים של הלומדים (תיאורית ההכוונה העצמית, Deci & Ryan, 2000) ו עבודה על פי עקרונות הפסיכולוגיה החיובית. במסגרת פעילות הסטאז' אנו מדגישים ייצוג עצמי (קוזמינסקי, 2004), בשנה הראשונה בהוראה אנו מדגישים מחקר פעולה. מכללת קיי ייחודית במרקם הרב תרבותי של אוכלוסיית הלומדים בה. יצרנו דגמים העונים לרב תרבותיות הן בעבודה הסדנאית במכללה והן בעבודתנו המשותפת עם השדה. השנה יצרנו שותפות עם בית ספר דאר אלקאלם ברהט, בית ספר שש שנתי חטיבת ביניים וחיטבה עליונה. פעילות היחידה מלווה על ידי צוות מוביל, בו משתתפים רכזי תחומים ומובילי נושאים. והכי חשוב:

בסוף שנה"ל תשע"ד התקבלה הצעתנו להכרה בנו **כתכנית ניסויית** ובשנת הלימודים תשע"ה נתחיל את עבודתנו המשותפת עם גף ניסויים ויזמות במשרד החינוך. שאלת הניסוי המרכזית היא: כיצד מתפתחות מוטיבציה וזהות אוטונומית של מורים להוראה על פני רצף ההתפתחות המקצועית?

## המרכז להורות, משפחה וקהילה, בראשות גב' נורית כוכבי

במהלך שנת הלימודים תשע"ד התקיימו הפעולות הבאות במרכז להורות ומשפחה: מחזור תשיעי החל ללמוד בתכנית תלת שנתית להנחיית קבוצות הורים, 20 אחיות טיפת חלב המשיכו את לימודיהן בתכנית הכשרה דו שנתית להנחיית קבוצות הורים. בנוסף לכך, 37 יועצות חינוכיות החלו ללמוד בתכנית הכשרה לעבודה קבוצתית להורים לתלמידים עם לקויות למידה. במהלך השנה התקיימה סדרת הרצאות להורים ולאנשי מקצוע בתחום, זוגיות, הורות, ומשפחה. השנה התקיים טקס הענקת תעודות הסמכה ל-30 בוגרות מהמחזור השישי, של תכנית ההכשרה להנחיית קבוצות הורים, 15 מהן בוגרות מהמגזר הבדואי בנגב. במגזר הבדואי התקיימה פעילות סדנאית שנתית בנושא התמודדות עם רגשות ומניעת אלימות להורים, ותלמידים בשבט טראבין והתקיים שיתוף פעולה עם בית הספר "אורט טראבין". כמו כן קיימנו יום עיון להורים המתמודדים עם מחלת ילדיהם - סוכרת נעורים. במסגרת שיתוף הפעולה עם מרכז בריאות הנפש פעלה קבוצת הורים מתמודדים עם מחלה נפשית. מטרת הקבוצה לסייע למשתתפים בהתמודדות ההורית לצד ההתמודדות עם המחלה הנפשית. בעקבות עבודה קבוצתית זו נכתב מאמר בלקסי-קיי על משמעות העשייה הזו.

## אכסניית לשון, בראשות ד"ר עדית שר

אכסניית הלשון היא - מרכז על מכללית ללמידה, לייעוץ ולהכוונה בענייני לשון, הנותן את שירותיו ללומדים במכללה במיומנויות שונות של הלשון בשלוש שפות: עברית, ערבית ואנגלית. צוות האכסניה כולל מרצים וסטודנטים שנבחרו למטרה זו. השנה הורחבה הפעילות באכסניה; סטודנטים רבים [חדשים כוותיקים] מתכניות שונות וממגזרים שונים שבים ומשתמשים בשירות זה ומביעים את שביעות רצונם הרבה ממנו. הגיליונות בענייני לשון ראו אור אחת לחודש; ובשנת ה-60 למכללה נעשה קישור בין תופעת הלשון לבין חגיגות היובל.

בשיתוף עם "מרכז קורן" ועם בית הספר הדו-לשוני "דגניה" בעיר, יזמנו והובלנו השנה תכנית חדשה **"כתיבת סיפור קצר בשתי לשונות"**. במהלך 10 מפגשים, שנערכו בבית הספר, סטודנטיות מן המכללה משני המגזרים הדריכו תלמידים מכיתות ג ו-ד בכתיבת סיפור קצר בשתי לשונות: עברית וערבית. כל סיפורי הילדים וטיטה אחת מכל סיפור קובצו בספר: **"ידידו של הילד, סיפורי ילדים על כלבים בשתי לשונות"**. ב-18 ביוני 2014 נערך במכללה ערב חגיגי לסיום התכנית; בערב נכחו הילדים, הוריהם, הסטודנטיות, מנהלת בית הספר ומורות והעושים במלאכה מן המכללה. תכנית המפגש כללה ברכות, הצגת התכנית וגולת הכותרת הייתה קריאה של קטע מן הסיפורים על ידי כותביהם-הילדים בשתי הלשונות. הערב היה מרשים ומרגש עד מאוד והותיר חוויה עמוקה בקרב המשתתפים [ניתן לעיין בספר בספריית המכללה ובאתר המכללה בקישור

הבא: [http://www.kaye.ac.il/books\\_research/item\\_category\\_id=156?שם-הילד=ידידו-של-הכלב](http://www.kaye.ac.il/books_research/item_category_id=156?שם-הילד=ידידו-של-הכלב)

פרטים על שעות הפתיחה ורציונל האכסניה ניתן למצוא באתר המכללה.





## מרכז איתקה, מרכז תמיכה לסטודנטים עם צרכים לימודיים מיוחדים, בראשות גב' דפנה גוברין

בשנת הלימודים תשע"ד העניק מרכז התמיכה "איתקה" שירותים לכ- 115 סטודנטים מתכניות ומהתמחויות שונות במסגרות התואר הראשון והתארים המתקדמים. הסטודנטים המגיעים למרכז נהנים מאוזן קשבת, מרכישת אסטרטגיות למידה ומטיפול כישורי "הסנגור העצמי" שלהם. במהלך השנה נעזרים הסטודנטים במרכז הממוחשב הכולל: 15 עמדות מחשב, תוכנות ואמצעים נוספים המתאימים לצרכיהם. לסטודנטים זכאים ניתנת גם אפשרות להיבחן באמצעות מחשב. כבכל שנה, גם בשנה"ל תשע"ד נהנו הסטודנטים מסדרה של סדנאות העוסקות באסטרטגיות למידה בכלל, ואסטרטגיות לקראת בחינות בפרט. פרויקט "סטודנט חונך סטודנט" הורחב השנה ל- 15 חונכויות בסיוע מקורות שונים: פר"ח לשם, קרן גרוס, קרן מכללת קיי ומלגות פרטיות. השנה גם נפתח במכללה קורס מותאם באנגלית לסטודנטים ממרכז התמיכה. הקורס מתקיים בתחומי המרכז, והוא ניתן על ידי מרצה שהתמחתה בתחום לקויות הלמידה. דרכי הלמידה - הוראה בקורס מותאמות לסטודנטים והם נעזרים גם בתוכנת הקראה באנגלית.

## מרכז קורן-קיי-ג'יטלי, בחסות משרד הדיקן וברכוז של גב' רקפת שחר

"מרכז קורן" הוקם במכללה לפני שלוש שנים והוא פועל בה בחסות משרד הדיקן. המרכז נקרא ע"ש ד"ר איציק קורן ז"ל, מרצה במכללה ופעיל למען חיים משותפים של יהודים וערבים. המרכז פועל לקירוב לבבות של סטודנטים משתי התרבויות בהובלה משותפת של מרצים וסטודנטים.

בשנה"ל תשע"ד פעלו שתי סדנאות: וידיאו קליפ ותאטרון בהן לקחו חלק 50 סטודנטים. בשנה זו התקיימו גם שני מפגשי למידה של מרצים וסטודנטים בנושא: "כשהתנ"ך והקוראן נפגשים". בשיתוף פעולה עם אכסניית הלשון ובית הספר הדו-לשוני פעלה תכנית "הסיפור הקצר בשתי לשונות" במסגרתה ליוו סטודנטים משתי התרבויות תלמידים מכיתות ג-ד בכתיבת סיפורים בעברית ובערבית.

כל הפעילויות שהתקיימו במסגרת המרכז נחלו הצלחה רבה. משובי הסטודנטים מעידים על שביעות רצון מה"א"י הבלתי פורמאלי במסגרת המכללה, על החוויה הייחודית של המפגשים ועל רכישת כלים להוראה.

## מרכז חקר "המקום" - מרחב ללמידה משמעותית, בראשות ד"ר ארנון בן ישראל

המרכז בוחן את שדה החינוך מנקודת המבט המרחבית מבית מדרשם של הגיאוגרפיה התרבותית, האדריכלות והאנתרופולוגיה, בהתבסס על כלי חקר איכותניים וכמותניים. מרכז החקר מכנס, מתכלל ומעודד עשייה מחקרית הבוחנת היבטים מרחביים וסביבתיים שונים, הקשורים לתהליכי החינוך הפורמאליים והבלתי-פורמאליים בישראל. שתי תמות-על נבחנות דרך שאלות המפתח הבאות - כיצד המרחב מחנך? וכיצד החינוך קִמְרָקֵב? המרכז עוסק בסוגיות הבאות:

- קידום גישת Place-Based-Education - PBE
- חקר מערכות היחסים שמתהווות בין המוסד החינוכי, הקהילה שבתוכה הוא פועל והסביבה הסמוכה להם.
- עיצוב חללי הלימוד וחצר בית הספר כ'מקום'.
- הפוטנציאל של החלפת ההקשר המרחבי במסגרת Wilderness therapy, Outdoor training, בדגש על מסעות חינוכיים במרחב הפתוח לנוער ולקבוצות חברתיות מובחנות אחרות.
- חינוך במרחבים אקולוגיים - שטחים פתוחים, גינות קהילתיות ומרכזי קיימות שכונתיים כמעצבי תודעה חברתית-סביבתית.
- התנועה כאקט חינוכי - ההליכה אל בית-הספר, בתוכו וממנו: חשיבות, בטיחות ופוטנציאל חינוכי.
- העיר/הכפר כבית ספר - הפוטנציאל החינוכי שקיים במרחב היישובי היומיומי.
- בתי ספר ומוסדות חינוכיים כסוכני שינוי של המרחב: תהליכי הגירה בעקבות יוזמות חינוכיות, איכות החינוך וגישות חינוכיות המתפקדות כמחזקות לכידות קהילתית ולחילופין סודקות ואף מפרקות קהילות.

תרומת המרכז היא ביצירת שיח אקדמי בין-תחומי, הבוחן היבטים חינוכיים-מרחביים בישראל. במהלך פעילות המרכז משרטט את העקרונות החברתיים והמרחביים אשר מזמינים תהליכי למידה משמעותית ולמידה מבוססת-מקום, ובכלל זאת למידה חוץ כיתתית, חוץ בית-ספרית, בסביבה הטבעית והיישובית ובזיקות עמוקות עם הקהילה והעיר/היישוב. ממד זה של חינוך/מרחב זוכה לעדנה בשנים האחרונות בארצות הברית ובאירופה אולם בארץ מצוי הוא בראשית דרכו ומגודר בדרך כלל לתוככי ההגדרה של "החינוך הסביבתי".

שנת הלימודים תשע"ד שימשה כשנת חלוץ ובמהלכה קיים מרכז החקר "המקום" - מרחב משמעותי ללמידה" שלושה מושבי הרצאות בכנסים שונים (שני מושבים בכנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית - דצמבר 2013, בר-אילן ומושב אחד בכנס האיכותני השישי של המרכז הישראלי לשיטות מחקר איכותניות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ינואר 2014). במסגרת זאת הוצגו 10 מחקרים אקדמיים ופרי-אקדמיים, אשר הציפו את החשיבות ואת הפוטנציאל המחקרי הגלומים בנקודת המבט המרחבית-חינוכית הייחודית של המרכז. שלוש הצעות מחקר הוגשו לקרנות שונות מתוכן התקבלה הצעת המחקר - לקראת חקלאות בת-קיימא: תפיסות ועמדות ביחס לחקלאות במרחב הכפרי המשתנה של צפון/מערב הנגב. המחקר תוקצב בסכום של \$12,000 ויצא לדרך ביולי 2014.

### תכניות ייחודיות, בראשות ד"ר אורית הוד שמר

במסגרת בית הספר להכשרה אנחנו פועלים לקידום תכניות ייחודיות. דוגמה לאחת התכניות היא "הסבת אקדמאים להוראת מדעי המחשב והסייבר". מכללת קיי היא היחידה בארץ שנבחרה להוביל תכנית זו, בשיתוף פעולה עם משרד החינוך ועם "צוות" (ארגון פורשי כוחות הביטחון). התכנית מיועדת למהנדסים פורשי צה"ל אשר במהלך שלושה סמסטרים מרוכזים ירחיבו ידיעתם במדעי המחשב בדגש על נושא הסייבר ויתנסו בבתי ספר בהם לומדים בהיקף של חמש יחידות סייבר.

### לימודי שנה א', בראשות ד"ר בתיה רייכמן

סגל ההוראה והסטודנטים של שנה א' מתנסה בהוראה/למידה פיביאליים בקורס רוחב הנקרא "החינוך בראי השדה". בקורס, המהווה חלק מליבת התכנית של שנה א', מלבנים סוגיות מהותיות בהוראה-למידה, וחווים היכרות מעשית עם מערכת החינוך על כל מרכיביה באמצעות הפקת פרויקטים. כך אנחנו מבטיחים שכל הסטודנטים שלנו, כבר משנה א', יתנסו בלמידה פיביאלית. נושאי הפרויקטים של הסטודנטים עסקו בהיבטים שונים של "שונות", כולל שונות תרבותית, שונות בין לומדים וסגנונות הלמידה שלהם, שונות בין ילדים בשל צרכים לימודיים מיוחדים, כולל גם תלמידים מצטיינים ומחוננים. להלן מספר דוגמאות לנושאי פרויקטים:

**א.** פיתוח יחידות לימוד בסגנונות למידה שונים: הסטודנטים כתבו יחידת לימוד במקצוע ההתמחות שלהם לגילאים התואמים את תכנית ההכשרה שבה הם לומדים. היחידה שהם בנו הייתה מותאמת לסגנונות למידה שונים לפי הגישות והתיאוריות שהם חקרו. בנוסף, חלק מהחקר כלל קריטריונים אחרים החשובים לבניית מערך שיעור/יחידה כגון: מאפייני הגיל, עקרונות ללמידה רבת עוצמה, שלבים לבניית מערך שיעור, היכרות מעמיקה עם תכנית הלימודים של משרד החינוך במקצוע הנבחר ונושאים בתחום הדעת אותם הסטודנטים חקרו והציגו במסגרת הסדנה. התוצר הסופי של הפרויקט- חוברת דיגיטלית, ולהלן הקישור: [חוברת דיגיטלית: אוסף יחידות לימוד ע"פ סגנונות למידה](#)



**ב.** "מפגשים של נתינה" בקרב אוכלוסיות של אנשים עם צרכים מיוחדים והשפעתם על המעורבים במפגש: הסטודנטים קיימו מפגשים עם אוכלוסיות שונות של אנשים עם צרכים מיוחדים (כגון: אוכלוסיית ילדים מעוכבי התפתחות, אוכלוסייה עם תסמונת אספרגר, אוכלוסייה עם שיתוק מוחין CT, כיתת חינוך מיוחד בשילוב עם אוטיזם, אוכלוסיית בוגרים שלהם עיוורון). הסטודנטים למדו ממקורות שונים על בעלי לקויות שונות ואוכלוסיות עם צרכים מיוחדים. לאחר מכן, כל קבוצה התמקדה באוכלוסייה מסוימת והעמיקה את הידע אודותיה. הסטודנטים בקבוצה אף ראינו את אנשי הצוות החינוכי במוסדות חינוך, כדי לקבל מושג רחב יותר על האוכלוסייה שחקרו, ובמטרה להתאים לאוכלוסייה זו את נושאי הפעילויות ואת האמצעים להפעלתן.

כל קבוצה נטלה יוזמה, תכננה וערכה שלושה מפגשים שהתמקדו בנתינה לאוכלוסיות השונות. הפעילויות המגוונות, אותם הנחו קבוצות הלמידה, כללו: יום טיפוח נשי לאוכלוסיה עם פיגור שכלי קל- בינוני, עריכת מסיבה והכנת עוגה לאוכלוסיה עם תסמונת אספרגר, הכנת משחקי קופסה עם תלמידים בכיתת חינוך מיוחד, חגיגת ל"ג בעומר עם בוגרים שלהם עיוורון, חגיגת יום הולדת במסעדה עם בוגרות שלהן פיגור שכלי וכו'. לאורך כל תהליך הלמידה הסטודנטים התוודעו לגדולתה של הנתינה ולהשפעותיה החיוביות על הנותן ועל המקבל. שיאו של תהליך הלמידה היה ב"יריד פרויקטים", בו סטודנטים בוגרי שנה א' הציגו את הפרויקטים ואת הלמידה שלהם בפני עמיתיהם לשנתון הלימודים ובפני סגל המכללה.



## תכנית ההכשרה לגן במגזר היהודי, בראשות גב' טליה וינברגר

### וההתמחות בגיל הרך, בראשות ד"ר אורית הוד-שמר

סיום שנה מזמן בדרך כלל אפשרות לייצוג תהליכים שונים שהתרחשו לאורך זמן. זה הרגע שבו מופנה המבט לאחור וניתן לשאול: "אז איך עלה היבול השנה"? נזמין אתכם להתבונן בִּטְנָא עמוס לעיפה - טנא הביכורים של תכנית ההכשרה לגן, תשע"ד:

א. "לומדים מילדים על ילדים" - עבודות גמר של סטודנטים שנה ג' המוטו "ללמוד מילדים על ילדים", כחלק מהתפיסה החינוכית המוצהרת של התכנית, שזור כחוט השני בעבודות הגמר, כשהוא מכונן את אופן ההתנהלות כולה, כולל הציפייה לנושא שיתגלה ויצמח בהדרגה. "לידת הנושא" מתרחשת בעקבות הפניית הקשב לכל הסובב בגן, שְׁהִיָּה בכל פעם במוקד אחר לצורך התבוננות מעמיקה יותר, קיום שיחות עם ילדים, ניהול דיאלוגים פנימיים... אז איך נושא נולד? כן, "בהתחלה זה קשה, אחר כך יוצא החוצה..." חבלי הלידה, הלידה עצמה ותהליך הגידול, מלווים בתייעוד שיטתי של שיח עמיתים חופשי בגן. איסוף המידע נעשה באמצעות תצפיות, תיעוד באודיו ובווידאו, הפקת תמלילים וניתוחם. התייעוד כולל תחילה קשת רחבה של אירועים, שיחות, תנועות, קולות וצלילים. לאט ובהדרגה מתרכזים בשאלות ממוקדות יותר באשר להתרחשויות מסוימות, תופעות, או צורך כלשהו הנובע מהשטח. כאן מגיע הרגע שבו מתקיימת ההחלטה לגבי נושא העבודה ומתחילה הלמידה לעומק. מתקיים ניתוח מעמיק של התמלילים הרלוונטיים, נשאלות שאלות שכדי לענות עליהם חוזרים שוב ושוב לשטח - אל הילדים. לעיתים מקיימים עמם ראיונות כדי לקבל את נקודת מבטם. תהליך הלמידה מלווה בהערכה מעצבת בתחנות ביניים: מה למדתי עד כה, לאן פניי, מה כדאי לשנות, האם נדרש תהליך התערבות, ואם כן מה יהיה אופייה וכד'.

העבודות השנה התמקדו בנושאים שונים ומגוונים: הבעה ויצירה בחומרים; משחק כאילו בעקבות סיפור; בישול ואפייה בגן; תיאטרון בובות; משחק כאילו בעקבות שיר; ילדים מקימים את פינת המוסיקה שלהם ומתנסים בה; משחקים של פעם; מתמטיקה בחצר הגן; בתי גידול בגן ובחצר. הצגת העבודות התנהלה במקביל בחללים שונים, בשלושה סבבים ובמוקדים שפעלו בהתאם לעקרון מארגן (תחום תוכן / דיסציפלינה). בהצגה נעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים שאפשרו הרחבה משמעותית של חוויית ההאזנה לדיווח. בנוסף התקיים ייצוג של העבודות באמצעות פוסטרים בעלי אופי יצירתי. התבוננות שהוצגו בסיום כל עבודה, שיקפו את הבנת המשמעויות של פעולות, התרחשויות, אירועים, התנהגויות של ילדים בסיטואציות משתנות בגן (בהקשר לנושא הנבחר). כמו כן הן זמנו חשיבה על משמעויות אלה בהקשר עתידי: מה למדתי מילדים על ילדים; מה למדתי על עצמי כלומדת על ילדים; מה למדתי על עצמי - כעצמי ואיזה ביטוי יש / יהיה לכל הלמידה הזאת מעתה ואילך.

ב. "ללמוד איך ללמוד" - לקראת קריאה וכתביה בגן במסגרת הקורס "לקראת קריאה וכתביה", עבדו סטודנטים של שנה ג' עם ילדי הגנים, שבהם הם מתנסים, על מטלות שנועדו לעודד יכולת כתיבה ארוכת טווח. מטלות אלה מתבססות על למידה מבוססת פרויקטים (Project Based Learning). המשימה המשותפת אתגרה את הילדים ללמוד איך ללמוד, לעבוד בשיתוף פעולה, תוך הסתייעות בידע אודות סוגות כתיבה וסוגי טקסטים שרכשו תוך כדי התהליך.

עבודה על עידוד ופיתוח יכולת כתיבה ילדית באה לידי ביטוי בהפקה של טקסטים מלאים, בהלימה לנושא נתון, למטרה ולנמען המוגדר. הפעילויות מותאמות לגיל ולרמה הלשונית של הילדים. במהלך הכתיבה התלמידים היו שותפים בבחירת הנושא וגילו מעורבות בעלת משמעות בתוכן הלימוד.

להלן מספר דוגמאות וקישוריהן:

<http://www.flipsnack.com/moranf/fum01y42> - **מדריך לגידול חלזונות (שנה ג') ילדי גן חובה**

**כתיבת סיפור (שנה ג') ילדי גן חובה**, קישור לטיוטא:

<http://www.flipsnack.com/my-flipping-books/details?flip=fu52ue42>

**קישור לתוצר הסופי:** <http://www.flipsnack.com/my-flipping-books/details?flip=fuks7f0s>

**הוראות למשחק שחמט (שנה ג') ילדי גן חובה:**

<http://www.flipsnack.com/my-flipping-books/details/?flip=fz1cqkcc>

ג. לומדים ומלמדים - "לטיול יצאנו" - סיור לימודי בבאר שבע

בחודש ינואר יצאו הסטודנטים מתכנית ההכשרה לגן לטיול בעיר באר שבע. לטיול חברו שלושה מניעים: יצירת חיבור עמוק ומשמעותי של הלומדים לבירת הנגב ולהיסטוריה שלה; ביקור ב"פארק קרסו למדע", שנפתח סמוך למועד הטיול ב"בית הספר לילדי השיחים" ויישום הלמידה שלנו בהשתלמות של כלי google.

לפני מועד הטיול חולקו הסטודנטים ל"קבוצות אם". כל קבוצה למדה על אתר היסטורי נבחר והכינה פעילות או משימה. חלק מהמשימה דרש הפעלה באמצעות "טלפון חכם", הפעלה שהייתה קשורה למקום הנבחר (הרחבת הידע על המקום / התקופה ההיסטורית). ביום הטיול יצרנו "קבוצות מומחים", כשהלמידה בצוותא נעשית בשיטת ה"ג'יקסו". בכל קבוצה, כל חבר היה אחראי ללמידה ולהוראה של חלק מהחומר, דהיינו - כל סטודנט מלמד את הנושא שלמד, ולומד מחבריו על אתרים נוספים. בסיום התהליך, מתחברים הקטעים השונים, כפאזל, ומרכיבים את התמונה לכדי תוכן שלם אחד. המשימות היו מגוונות: כתב חידה הנשען על השלמת מידע מן האינטרנט, פאזל, משחק טריוויה ועוד. כל הקבוצות יצרו הפניה לאתר, באמצעות ברקוד שנסרק על ידי אפליקציה בהורדה מראש.

מעבר לחוויה המעשירה של הטיול כטיול, הוא זימן התנסות באפנויות למידה שונות כגון: למידה שיתופית, פתרון בעיה אותנטית, תהליך חקר ולמידה עם טכנולוגיה ניידת.

**להלן קישור לתוצרים של קבוצות שונות:** <http://goo.gl/NIfXrO>



## תכנית ההכשרה לגן במגזר הבדואי, כראשות גב' אתי בר

במכללת קיי לומדות סטודנטיות מהמגזר הבדואי המגיעות מיישובים מאזור באר שבע, חלקן מיישובי קבע כדוגמת: רהט, שגב שלום, לקייה, חורה, כסייפה וחלקן מיישובים בפזורה הבדואית. בשנים האחרונות אנו עדים לשינוי שחל בסטודנטיות שפונות לתכנית ההכשרה לגן. עד לפני מספר שנים הן בחרו בתכנית כברירת מחדל, אך לאחרונה רבות מהסטודנטיות בוחרות בתכנית ההכשרה לגן מתוך הבנה ורצון לתרום להתפתחות הילד בגיל הרך. אנו עדים לשינוי בתפיסה לגבי חשיבות מקומו של הילד בחברה והבנה לצרכים הספציפיים להתפתחותו התקינה. הסטודנטיות מגיעות עם מוטיבציה ללמידה ורצון להוביל שינוי בחברה. בתוכנית ההכשרה לגן התמקדנו בכמה תכניות על מנת להעמיק את הלמידה, לשפר את ההתנסות של הסטודנטיות בשדה ולהדק את הקשר עם הקהילה. התכנית פועלת על פי מודל ה-PDS ומציגה שותפות במערכת יחסים המבוססת על אמון הדדי, דיאלוג של עשייה חינוכית מיטבית, למידה הדדית, יוקרה והתפתחות מקצועית. כל שותף מביא עמו תרומה ייחודית ונדבך נוסף בבניית ה-PDS וכל השותפים נמצאים תורמים ונתרמים.

ייחודו של PDS הוליסטי זה הוא השותפות והמעורבות הקהילתית, כדי לכונן קהילת לומדים בעלת שיח מקצועי משותף.

אנו משלבים בתכנית שני סוגים של הדרכה פדגוגית: הדרכה במודל המסורתי והדרכה במודל חונכות הנקרא "מודל האחות הגדולה". במודל האחות הגדולה סטודנטית משנה ג' חונכת סטודנטית משנה ב'. הדרכה זו תורמת לפיתוח מנהיגות, לקיחת אחריות ופיתוח יוזמה מצד הסטודנטית הבוגרת. מההיבט של הסטודנטית משנה ב' תורמת ההדרכה של העמיתה לחיזוק הביטחון העצמי, יכולת ההעזה והאמון בעשייה החינוכית. התוכנית מלווה במערך הערכה מטעם יחידת ההערכה במכללה.

בשנה ג' יישמנו את הפרויקט הקבוצתי. עד כה כל סטודנטית חקרה נושא באופן אישי אך בשנתון ג' יושם פרויקט קבוצתי, שנערך בדרך של מחקר פעולה. הנושא נבחר על ידי הסטודנטיות, כל שתי סטודנטיות יישמו בגן תת נושא. הפרויקט הקבוצתי תרם רבות ליכולותיהן לשיתוף הפעולה, תיאום, אחריות קבוצתית, יכולת נתינה, ראייה של המאקרו והמיקרו והפחתת התחרותיות. כך הסטודנטיות נוכחו לדעת עד כמה שיתוף פעולה עשוי לתרום ולהוביל לשינוי בקהילה.

## תכנית ההכשרה לבית הספר היסודי במגזר היהודי, בראשות ד"ר ענת שיוביץ

התכנית העמיקה השנה את ההוראה החדשנית והרב שלבית באמצעות מחשבי לוח, ipads. "אפליקציות, טבלטים, אנדרואיד ios, סביבות פתוחות, סביבות שיתופיות" - שטף עצום של מושגים, לכאורה מאיימים, עוטף את מורי המאה ה-21 ופוגש בהם (שלא לומר "תוקף" אותם) בכל אשר יפנו. כיצד מפחיתים את החרדה ומתמודדים עם האתגר? המושג "מיומנויות המאה ה-21" הפך זה מכבר למושג שגור בקרב אנשי חינוך. אך מה משמעותו הלכה למעשה? כיצד מלמדים מיומנויות אלה וכיצד מתגברים על החששות הרבים של המורים בפני חדשנות, בפני "שינוי סדרי בראשית" ע"י טכנולוגיות חדשניות ומאיימות לכאורה? תוכנית ההכשרה לביה"ס היסודי במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי לקחה כאתגר את ההתמודדות עם פחדים אלה ואת הרצון להטמיע את מיומנויות המאה ה-21 בקרב פרחי ההוראה. לשם כך, נבחרו מספר אסטרטגיות חדשניות, העושות שילוב מושכל של טכנולוגיות מתקדמות בפדגוגיה.

בחרנו להעצים את העיסוק בפדגוגיות חדשניות בקרב פרחי הוראה בשנה ג', על מנת לנסות לגבש דור חדש אשר אינו נרתע מחדשנות אלא פועל, יוצר וחושב אחרת. אסטרטגיות ההוראה אינן תלויות חומרה, תוכנה או מכשיר קצה כלשהו אך הם הודגמו נלמדו בין השאר בעזרת מחשבי לוח מסוג ipad.

הבחירה מטבע הדברים לא הייתה אקראית אלא עשתה שימוש בטכנולוגיות מוכרות לסטודנטיות ואהובות עליהן לצורכי הוראה ולמידה. בעזרת שיתוף פעולה פורה עם "קדימה מדע", קיבלו סטודנטיות שנה ג' מכשירי ipads לשימושן האישי. משהפך המכשיר חלק מעולמן, רתמנו אותו לטובת תהליכי הוראה ולמידה. השתמשנו באייפדים בשני מעגלים, ראשית לצורך למידה מבוססת פרוייקטים, PBL, בקרב הסטודנטיות עצמן ולאחר מכן במעגל שני, הפעלת למידה מבוססת פרוייקטים בקרב תלמידי ביה"ס היסודי. כך, הפכו הסטודנטיות בשני המעגלים את האייפדים לכלי לאיסוף מידע ולכלי יצירה, המאפשר יצירת סרטונים, "קליפים" ועוד סביב נושא, אשר הוגדר ע"י התלמידים ובהנחיית הסטודנטיות. בין השאר יצרו התלמידים עצומה דיגיטלית למען הקמת כיכר בסמוך לבית ספרם, אשר הופנתה לראש עיריית באר-שבע, מר רוביק דנילוביץ', זאת מתוך מגמה ליצור שינוי של ממש בעיר בעניינים הנוגעים ישירות לחייהם ולהבטיח את בטיחותם בדרכים. הם שילבו את העצומה בסרטון, אשר תכניו נאספו, הוקלטו ונערכו על גבי מחשבי הלוח, הקליטו "מהדורת חדשות" ו"ארזו" הכל בסרטון בן 3 דק', המונח בימים אלה ממש על שולחן ראש העיריה. עוד יצרו הילדים ספר מחזור דיגיטלי ובו אוסף סרטונים, אשר נוצרו על-ידי כל אחד מן הילדים במגמה להציגם, בדרך בה הם רוצים להיזכר על ידי חבריהם בכיתה ו', המתפזרים לחטיבות ביניים שונות. הם אף יצרו קמפיין לעידוד תיירות באתרים שונים בנגב, קמפיין להכרת העיר באר שבע ועוד ועוד.

טרם ההגעה לשלב ההפקה עברו הילדים תהליך פדגוגי מלא של למידה מבוססת פרוייקטים, הכולל הגדרת יעדים, הגדרת צרכים, לימוד הנושא (אתרים בבאר שבע, בארץ וכיו"ב) ורק כאשר היו בשלים פדגוגית עברו לעיבוד החומר באייפדים. התוצרים הסופיים הוצגו ביום שיא חגיגי במיוחד בנוכחות נציגי "קדימה מדע", נציגי משרד החינוך, נציגים בכירים מעיריית באר שבע, מנהלות, הורים, מורים, סטודנטיות וכמובן הילדים, בני הדור החדש, ילדים החושבים אחרת ופועלים אחרת. אין ספק כי נוצרו סדקים, ואף יותר מכך, בחומת החדשנות של פרחי ההוראה כנגד החדשנות. נראה כי בדרום הולך ומתגבש דור חדש של מורים החושבים אחרת ומלמדים אחרת, דור המאה ה-21 בפועל ולא בסיסמאות.

## תכנית הכשרה לבית הספר היסודי במגזר הבדואי, בראשות ד"ר סלים אבו ג'אבר

תכנית ההכשרה מכוונת לפיתוח הידע ולהעמקתו במקצועות הנלמדים בבית-הספר היסודי במגזר הבדואי. התכנית מקנה מיומנויות לעשייה חינוכית והתמודדות עם סוגיות חינוכיות בבית-ספר היסודי ובחברה הערבית הסובבת, וזאת ברוח מיומנויות המאה ה-21 והפדגוגיה החדשנית.

ההתנסות בהוראה מתבצעת בבתי הספר לפי דגם ההתנסות (PDS- Professional Development School). במסגרת דגם זה, מתנסים סטודנטים באחת מההתמחויות: ערבית, עברית, מדעים, מתמטיקה וחינוך מיוחד, שנים ב' + ג', שני ימים בשבוע. ההתנסות המעשית על פי מודל זה נותנת מענה ראוי לסטודנטים במגזר הבדואי, במיוחד כאשר מדובר במרחב גיאוגרפי רחב עם קשיים תחבורתיים. ההתנסות מתבצעת בראיה מערכתית וחושפת את הסטודנט לכל היבטים של עבודת ההוראה, ובכך מכשירה אותו לעבודתו כמחנך ומורה עם מיומנויות הוראה המתאימות למאה ה-21 ופורצת בפניו דרך להיחשף לשיטות הוראה ולפדגוגיות חדשניות. להשגת מטרה זו, צוות מומחים של מרכז מיח"ם במכללה, בנוסף לצוות יחידת ההערכה במכללה, מלווה את המדריכים הפדגוגים ואת הסטודנטים במתן הדרכה, הכוונה ותמיכה טכנית ביישום מיומנויות מתוקשבות ובהכשרה מקצועית לקראת מיומנויות המאה ה-21.



במסגרת הקורס "פדגוגיה חדשנית" נחשפו הסטודנטים של שנה ב' לשיטות הוראה חלופיות וחדשניות, תוך כדי שימוש ב"טאבלטים" ובשיתוף עם "קדימה מדע". המשך לקורס זה יהיה גם בשנת הלימודים הבאה, תוך שימת דגש על יישום הנלמד בהתנסות המעשית עם הילדים בכיתה. בנוסף, הסטודנטים זכו במסגרת הסדנאות הפדגוגיות לליווי מקצועי בשימוש מושכל בכלים טכנולוגיים, הן ע"י צוות המדריכים והן ע"י צוות מיח"ם, וזאת במטרה ליישם פדגוגיות חדשניות בהתנסות המקצועית בבתי"ס.

השנה שילבו הסטודנטים ביישום פרויקט הסיום שלהם בשנה ג' גם למידה מבוססת פרויקטים (PBL). דוגמאות לפרויקטים: האחר הוא אני, חינוך סביבתי, מנהיגות חברתית, מרכזי למידה בהוראת השפה הערבית והמתמטיקה. בכל הפרויקטים, הילדים היו שותפים ופעילים יחד עם הסטודנטים ביצירת התוצר הסופי.

תכנית ההכשרה הפעילה השנה מגוון כנסים, ימי עיון, הרצאות אורח וסדנאות שונות בהשתתפות סטודנטים, מדריכים פדגוגים ומרצים, חלקם היה בשיתוף פעולה עם תכניות הכשרה וחוגים שונים במכללה, בתחומים שונים, כגון: אסטרטגיות בהוראת השפה הערבית, האחר הוא אני, הוראת המדעים בשיתוף עם המרכז הישראלי למצוינות בחינוך בירושלים, אפיונים של בעיות גרשיות ונפשיות נפוצות בגיל הילדות וההתבגרות בשיתוף עם ההתמחות לחינוך מיוחד והמרכז לבריאות הנפש, נשים ערביות ושוק העבודה בחברה הערבית בישראל, יום עיון בשיתוף עם בית ספר עמית "אלנור" בשגב שלום בנושא לקות ראייה, יום עיון על תאונות דרכים ותאונות ביתיות בחברה הערבית בשיתוף עם קרן אברהם והצגת פרויקטים חגיגית לשנה ג' עם סיום שנה"ל. זאת בנוסף לקבלת פניהם של מאות תלמידים בכיתות י"ב מכל בתי הספר במגזר הבדואי במטרה להכיר את המכללה מקרוב ולהכיר את מגוון ההתמחויות שניתן ללמוד במכללת קיי.

לאחר ארבע שנים של יישום מודל ה-PDS בתכנית ההכשרה, התחלנו את דרכנו לבניית "מרכז הפצה" למודל התנסות הייחודי שלנו, אשר ישמש כמודל בהתנסות והכשרה מקצועית לסטודנטים ולמורים.

## תכנית רג"ב, בראשות דר' ורד יפלא-וישקרמן

תוכנית המצוינים רג"ב בשנת הלימודים תשע"ד פעלה בתחום הקיימות ויזמה את השיפוץ של הגן הבוטני במכללה ויצרה את הגן מוסיקלי סביבתי. במהלך השנה המשכנו את שיתוף הפעולה הפורה עם רשות העתיקות של מחוז דרום ונוצר גם שיתוף פעולה עם קרן קיימת לישראל. שיתופי פעולה אלה סוכם ביום הפנינג בט"ו בשבט בנושא "הצמח ושימושיו בראי הזמן", ובמהלכו הסטודנטים הדריכו סדנאות לסטודנטים במכללה ולתלמידי בית ספר "גבים", שהתארחו אצלנו. הכנת יום שכזה מקנה לסטודנט כישורי ארגון, מנהיגות ולמידה חוץ כיתתית.

השנה נמשך שיתוף הפעולה בין תכנית המצוינים ומגמת הערבית בבית ספר תיכון "מקיף עומר", כשסטודנטיות מהמגזר הבדואי לימדו תלמידי כיתה יב' לקראת מבחן הבגרות בערבית מדוברת. בנוסף, שתי סטודנטיות אף לימדו ערבית מדוברת לבגרות במסגרת למידה מתוקשבת בבית הספר התיכון "מבואות הנגב". שילובם של סטודנטים מצטיינים מהמגזר הבדואי בהתנסות בהוראה בבתי ספר יהודים במחוז דרום מזמן קשר בלתי אמצעי בין הסטודנטים לבין התלמידים. קשר זה מקדם דיאלוג על בסיס הכרת השפה, החברה והתרבות הערבית.

תכנית המצוינים השתלבה בבית ספר "גבים" בהתנסות ייחודית במעשה ההוראה. הסטודנטים יזמו תכנית חדשה להעצמת ילדים באמצעות אמנויות הלחימה, ניתחו את תכנית הלימודים הבית ספרית (תלב"ס) ויצרו דוחות הערכה ומודלים לשיפור שיושמו בשנת לימודים תשע"ה.

לקראת סיום שנת הלימודים ארחנו את הכנס הארצי לכל בוגרי תכניות המצוינים בארץ בנושא "למידה באהבה". בכנס השתתפו מעל 500 אורחים, הוא נפתח בהרצאת עוגן של מר חילי טרופר, יועץ שר החינוך, ולאחריה התקיימו סדנאות בהם הציגו הבוגרים את תוצרי הלמידה שלהם. נציגי אגף הסטאז' שוחחו עם הסטודנטים לגבי השתלבותם בהוראה ואת הכנס סיים מופע של תיאטרון פלייבק, באר שבע.

## קישורים:

גן בוטני:

<http://www.kaye.ac.il/%D7%A9%D7%95%D7%AA/item/%D7%A9%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A5-%D7%94%D7%92%D7%9F-%D7%94%D7%91%D7%95%D7%98%D7%A0%D7%99>

הפנינג:

<http://www.hishtalmuyot.co.il/?newsletter=%D7%92%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%95%D7%9F-632>



החדשנות הפדגוגית והפעילויות הייחודיות בתכנית להכשרה באמנות בשנת הלימודים תשע"ד התבטאו בכמה ערוצים:  
חדשנות פדגוגית - השנה התקיימו שני קורסים במתכונת P.B.L:

1. **מנהיגות - מובילות באמצעות נראות**, בהנחיית מר שחר קנפו.  
קורס זה מתקשר עם אחד מתפקידיו של המורה לאמנות - מראה בית הספר. בקורס זה חיפשנו חללים ברחבי המכללה שבהם אנו יכולים להשתלב וליצור עבודה שתתאים לחלל הנבחר. המטרה שעמדה לעינינו הייתה דו כיוונית: מצד אחד, חשיפת הסטודנטים למבנים, לחללים ולתכניות אחרות, ומצד שני יצירת נראות של התכנית לאמנות באותם מקומות. במהלך הקורס נחשפנו לאמנות תואמת מקום (site specific) ודנו בהקשרים שבין האמנות לבין המקום שבו היא נמצאת. נבחרו חללים ברחבי המכללה וכל אחד מהחללים זימן מפגשים שונים, אפשרויות עבודה שונות ותוצרים שונים.
2. **דמותו של דוד באמנות**, בהנחיית ד"ר נעה ליבוביץ.  
הקורס עסק בדמותו של דוד המלך באמנות והשאלה הפורייה של הקורס הייתה: מדוע דמותו של דוד מסקרנת אמנים לאורך תולדות האמנות. לאחר החשיפה לנושא כל קבוצת סטודנטים בחרה היבט אחר בדמותו של דוד, חקרה אותו והציגה תוצר פדגוגי (תערוכה מלווה בפעילות ומאמר או מרכז למידה).
3. **השתתפות ב"יום אמן"** במרכז לבריאות הנפש, בהנחיית ד"ר נעה ליבוביץ.  
במסגרת שיתוף פעולה בין אגודת הציירים של באר שבע, עמותת הידידים של המרכז לבריאות הנפש והתכנית להכשרה באמנות במכללת קיי נטלו הסטודנטים שלנו חלק ב"יום האמן". הפעילות הפגישה בין האוכלוסייה השוהה במרכז לבין אמנים וסטודנטים לאמנות, והמפגש היווה חגיגה של אמנות. בתהליכי היצירה המשותפים התרחשה חוויה אמנותית עמוקה, היכרות עם אוכלוסייה אחרת ומעורבות חברתית.
4. **יום יצירה מחומרים זמינים** שנמצאים בסביבה ואינם עולים כסף, בהנחיית שחר קנפו ועופרה אראל.  
במסגרת התנסות בהוראה שנה ב' עלתה מצוקה של סטודנטיות בקשר לחומרים שמצויים בבתי הספר. בבתי ספר רבים אין מספיק ציוד ומה שקיים אינו עשיר דיו. מטרתו של יום זה הייתה ליצור מתוך הקיים בבית הספר. פעילות זו סיפקה מגוון רחב של טכניקות, רעיונות וקישורים לזרמים, אמנים ומושגים משפת האמנות, והכל מחומרים זמינים. בארבעה מוקדים פוזרו חומרים לפי החלוקה הבאה: תלת ממד, חומרים מהטבע, רישום מחומרים זמינים - תבלינים, תיונים, פחמים, נייר.
5. **הצגת פרויקטים שנה ג' - פיתוח יחידת הוראה**, בהנחיית ד"ר נעה ליבוביץ.  
במסגרת פיתוח יחידת ההוראה הושם השנה דגש על למידה חווייתית ומשמעותית תוך גיוון בדרכי ההוראה. בחירת נושאים רלוונטיים לתלמידים, אמצעי המחשה מגוונים ודרכי הוראה שונות: עבודה בקבוצות, הוראת עמיתים, משחק והתנסויות שונות. תצוגת הפרויקטים עוצבה כתערוכה, שאפשרה לקהל להיחשף ללמידה המשמעותית שנעשתה בכיתות.



השנה העמקנו את דרך ההוראה המבוססת על למידה בזוגות: במהלך השיעור מתקיים תרגיל המאפשר עבודה בזוגות, ובו הסטודנטים מבררים לעצמם מושגים ועובדים על יישומם. להלן כמה דוגמאות:

- בקורס "שיטות קריאה" הסטודנטים חוקרים שיטות קריאה באמצעות 19 מושגים. העבודה נעשית בזוגות והמרצה יכולה להקדיש תשומת לב לכל אחד ואחד. העבודה נעשית בחדר העיון בספרייה.
- מודל הוראה בגישה מאוזנת הבנוי על שמונה עקרונות: הסטודנטים מקבלים דפים מתוך תכניות הקריאה הקיימות ועליהם לעבד על בסיס קטעים אלה יחידת הוראה בגישה מאוזנת. בדרך זאת ניתן לעקוב אחר מידת ההבנה של העקרונות.
- בסדנא הדידקטית הסטודנטים לומדים כיצד לכתוב כתיבה רפלקטיבית. למידה בזוגות נעשית על כתיבה רפלקטיבית של אחד מהשניים ובה הם לומדים לבחון את הכתיבה הרפלקטיבית שלהם לפי חמש רמות שלמדו. המוטיב העיקרי, אפשר "לדבר על" אבל צריך גם "לעשות את..."

## תכנית שח"ף (שיתוף חינוכי פעיל) לימודי הסמכה להוראה לאקדמאים, בראשות ד"ר סמדר תובל

### ...והפעם על ספרות ילדים ברוח אחרת

השנה חידשנו והתחדשנו במגוון תחומים: במסגרת קהילת הלמידה מפ"ל עסקנו במעורבות בקהילה; העמקנו את הלמידה העצמית והרחבנו אותה להכרות עם מתודות ודרכי הוראה מגוונות; בצוות החלטנו להתחיל ולחקור את החוויות של הסטודנטים והצוות בתכנית המשלבת יהודים וערבים; ועוד... במסגרת העדכן בחרנו לספר על הדרך שבה עסקנו בהכרות עם ספרות ילדים.

במשך שנים הסטודנטיות הלומדות בגיל הרך, בחינוך המיוחד ובחינוך לבית הספר היסודי נדרשו למבחן בקיאות בספרות ילדים. לאור אי נחת שהביעו הסטודנטיות מלמידה שהתמקדה בשינון, יחד עם התפיסה שלנו שהמפגש וההכרות עם ספרות ילדים חשובה למי שמלמדות ילדים, חשבנו לפתח לכך יחידת לימוד שלא תעסוק בעיקרה בשינון וזיכרון אלא תקדם למידה משמעותית ותאיר צדדים שונים במפגש עם ספרות ילדים. כמו כן חשבנו שאין סיבה לפטור את הסטודנטיות הערביות (שעד היום לא היו צריכות להבחן) מהכרות עם ספרות ילדים.

יחידת הלימוד התקיימה במסגרת שיעור חכמת המעשה א' שהוא השיעור המרכזי בתכנית. באתר הקורס ערכנו רשימה של ספרות ילדים קלאסית, בהתאם לרשימה הנדרשת במבחן שמקיים החוג לספרות והוספנו אליה גם רשימה של ספרות ילדים בערבית, שקיבלנו מד"ר פכרי בסול. כל זוג סטודנטיות בחר יצירה אחת מתוך הרשימה (או הציע יצירה אלטרנטיבית) ולמד עליה ועל הסופר/משורר שחיבר אותה. הלמידה כללה הכרות עם היצירה, ניתוחים וביקורות עליה, התאמה לגיל ולצרכים של ילדים ועוד. הלמידה נעשתה באופן עצמאי ובעקבותיה כל זוג התבקש ללמד את היצירה לקבוצה בדרך מעניינת ויצירתית תוך התייחסות לדילמות חינוכיות או אחרות העולות ממנה. כל שבוע נפתח שיעור חכמת המעשה ברבע עד חצי שעה של הפעלה של זוג סטודנטיות על היצירה ועל הסופר. ההצגות וההפעלות היו מגוונות והשתמשו באינטליגנציות רבות ללמידה של היצירה. בהמשך העלו הסטודנטיות את כל החומרים שפיתחו בנושא לאתר הקורס. דוגמאות לנושאים שעלו לדיון: ספרות ילדים מוזמנת, על נתינה והקרבה, על חינוך לשלום, על כאב אצל ילדים... לעיתים קרובות הדיון גלש מעבר לזמן שהתכוונו להקדיש לכך עקב

דיונים ערים. בנוסף, כחלק מההכשרה של הסטודנטיות לתת ולקבל משוב, ניצלנו גם יחידה זאת כדי "להכשיר" את הסטודנטיות שלנו להיות מדריכות זו לזו וכבסיס להסתכלות ביקורתית ונתינת משוב כבר מתחילת שנה א'. אחד מתוצרי הלוואי של הלמידה היה מסיבת הסיום לקהילת שח"ף אותה הפיקה הקבוצה ברוח ספרות ילדים בעברית ובערבית.

נראה לנו שהשינוי היה קטן אך הפך נושא חשוב שהיה קודם מקור לקיטורים ו"סבל", למקור לשמחה ויצירתיות, לחשיבה סביב דילמות, ללמידה עצמית וללמידת עמיתים.



### חדשנות פדגוגית זו לא סיסמא ב"שבילים"

תכנית "שבילים" היא תוצר של שיתוף פעולה בין מכללת קיי והמכון לחינוך דמוקרטי והינה תכנית ייחודית לתואר ראשון בחינוך סביבתי, תעודת הוראה ותעודת עובד חינוך. התכנית מתגבשת ונבנית בכל שבוע ושבוע בישיבות הצוות המשותף וכן זוכה לליווי ולהערכה מיחידת ההערכה של המכללה. נספר על ארבעה אזורי צמיחה והתפתחות בנושא של חדשנות פדגוגית:

- **קורס דה"ל (דמוקרטיה הלכה למעשה)** הינו קורס ייחודי שמטרתו לקדם את המעורבות של הסטודנטים בתכנית, תוך פיתוח ראייה מערכתית רחבה, הבנה של היבטים ניהוליים ויזמיים לצד היבטים אקדמיים. במסגרת הקורס כל המרצים בצוות התכנית מובילים קבוצות קטנות (4-7 סטודנטים בקבוצה) להגשמת רעיון המבטא מעורבות: יום עיון בט"ו בשבט, צוות מערכת, צוות עיתון, צוות פרלמנט, ועדת גישור, ועדת תרבות, צוות בניית קורס תצורות ועוד ועוד.
- **קורס אדם-מסע-קבוצה** - קורס בסדירות מיוחדת של שבוע לימודים מלא ומרוכז בחופשת חול המועד פסח. בקורס השתתפו 22 סטודנטים שיצאו למסע בן 3 ימים מלאים עם תיקים על הגב כ"נודד עצמאי" ברחבי המדבר. במסגרת זו למדו על כלים בחינוך בלתי פורמאלי, טבע תרפיה, מתודות ייחודיות לשהייה בשטח, בישולי שדה, שיתוף פעולה ועוד. אחד התוצרים מקורס זה היה תכנון מפה ומסלול טיול, כולל הפעלות לקבוצה של נוער בסיכון.
- **קורס התנסות מעשית בלמידה מבוססת פרוייקטים** בתיכון "אשל הנשיא" בסמסטר הראשון הסטודנטים של שנה ב' למדו את מתודת ה PBL ואז התנסו בהוראה של למידה מבוססת פרוייקטים בשכבה ט' ב"אשל הנשיא" בנושא גיאוגרפיה אנושית. הסדנא הסתיימה ביום תוצרים מרגש.
- **קורס החממה ליזמות חינוכית** - במהלך ארבע שנות הלימוד חווים קבוצות של 12 סטודנטים בקבוצה תהליך התפתחות משמעותי. בשנה הראשונה הדגש המרכזי הוא על חוויית חיפוש והיכרות מעמיקה עם העצמי-מאיפה באתי ולאן אני הולך. בשנה השנייה הדגש הוא על חוויית העמקה בחירה של תת נושא אחד בטווח שבין חברה לחינוך, העמקה והצגה של הלמידה האישית בתחום. ובשנה השלישית והרביעית- יצירת מיזם חברתי/חינוכי כפרויקט סיום בעל תרומה לעולם. קצרה היריעה מלתאר עוד ועוד חידושים אבל בהחלט נאמר ונדגיש כי חדשנות פדגוגית הינה לחם חוקינו ואנו מבקשים להתאים את הסדירות השונות ודרכי ההערכה בתכנית לפדגוגיה חדשנית, הנענית לעולם מלא בשינויים ובהתפתחות.





טעימה ממה שהתרחש בהתמחות אנגלית במהלך שנת הלימודים תשע"ד:

1. **שבוע אנגלית בתיכון ע"ש רבין בחורה** בנושא "האחר הוא אני". 4 ימים של סדנאות שהופעלו על ידי סטודנטיות בבית ספר לשכבה ח'. ביום החמישי- פעילות מסכמת לכל השכבה במכללת קיי (תמונות)



2. **סדנה בת יומיים Music in Common 16-17.2.2014**. הסטודנטים כתבו והפיקו שיר בנושא "האחר הוא אני". על ידי ראיונות ודיונים המשתתפים גילו את המשותף ואת השונה בינם לבין עצמם, ואלה באו לידי ביטוי בשיר. (תמונות, תכנית, שיר)

3. **כנס סטודנטים שלישי- Third Students Conference 18.6.2014** - יום שיא לחדשנות פדגוגית ופעילויות חדשניות שהתרחשו בהתמחות אנגלית במהלך שנת הלימודים תשע"ד. ( תמונות, תכנית)



4. **פרויקט Literacy Across the Curriculum** בנושא ספרות (סיפורים קצרים) לסטודנטים בשנה א' בהנחיית ד"ר אינה סמירנוב וד"ר עדינה אסיף- שילוב בין קורס הבעה בכתב 1 והבעה בע"פ 1 על ידי נושא כולל ספרות. ( תמונות, תקציר)

5. **קורסים בשיטת ה-PBL** במסגרת הקורס Critical literacy in EFL בהנחיית ד"ר אינסה רואה ניהלו הסטודנטים דיבייט

במסגרת הקורס PBL in EFL בהנחיית ד"ר אינסה רואה סטודנטים חקרו את הנושא how to use smartphones and tablets in EFL

6. **הפקת קליפ** במסגרת הקורס oral proficiency 3 בהנחיית ד"ר דורון נרקיס. התסריט והטקסט נכתבו על ידי הסטודנטים. במהלך העבודה על יצירת הקליפ קיבלו הסטודנטים שיעורים בתנועה, תיפוף, כתיבת תסריט, עקרונות הצילום ועוד.

## מוסיקה, בראשות הדסה איילנברג

### "דבר אלי בצלילים" - דיאלוג מוסיקלי בין ובתוך המגזרים השונים

המשימה שאנו מנסים להשיג באמצעות כוחם של הצלילים, באמצעות כוחה של המוסיקה, היא לגרום לכם להקשיב, לגרום לכם להרגיש, לגרום לכם לראות ואולי - גם לאפשר לכם לקיים דיאלוג. דיסוננטי, או הרמוני, לא משנה, לקיים דיאלוג פנימי עם עצמכם ולקיים דיאלוג עם הזולת. לפני הכול, זה - ולא יותר. וזה הכול.

נציג כמה דוגמאות לקיום דיאלוג מוסיקלי תוך / חוצה מגזרים:

1. **"ריקמה" - דיאלוג בצלילים**, הוא קורס כלל מכללתי. קבוצה של 22 סטודנטיות בדואיות ויהודיות שרות וחוות אירועי תרבות המאפיינים את שני המגזרים. מטרת הקורס, המנוהל בשיתוף על-ידי מורה ערבי ומורה יהודייה, היא לחשוף את המוסיקה כשפה אוניברסאלית, המשלבת מסרים גלויים וסמויים המצויים בטקסט המילולי ובטקסט המוסיקאלי (בעברית ובערבית) וליצור באמצעותם דיאלוג.

2. **"ריתמיקה" - קורס במתכונת סדנא**, לשתי קבוצות מהתמחות הגיל הרך, יהודיות ובדואיות. הסטודנטיות מתודעות בפועל אל הקשר ההדדי שבין תנועות הגוף והמוסיקה. הן מאזינות ומנתחות קטעי מוסיקה קלאסית מתרבויות שונות, ונותנות ביטוי למרכיבי המוסיקה השונים באמצעות תנועה עם אביזר זמין (שאיננו נרכש) מתכלה או שנעשה בו שימוש חוזר, על-פי התפיסה האקולוגית העכשווית. מתקיים דיאלוג אמנותי, אישי וקבוצתי, בין המוסיקה, התנועה והאביזר.

3. **"תיגוף" - המקום שבו המילים שותקות והגוף מדבר**. התיגוף מבוסס על חיבור בין שלושה יסודות: mind-soul-body. הוא מכוון להעמקת התקשורת הבינאישית ולהענקת תחושה של מיטביות באמצעות תיפוף על הגוף, אפקטים קוליים ושירה

שבטית. בתחום הבין אישי, הקורס מזמן יצירת שיח בלתי מילולי, רגשי ואמפתי תוך הקשבה פעילה וכן קבלה עצמית וקבלת האחר. כביטוי לכך, מתקיימות פעילויות משולבות של קבוצות של סטודנטיות יהודיות ובדואיות, שלומדות קטעי תיגוף משותפים ומופיעות יחד, כתזמורת כלי גוף, המשמשת את המכללה באירועים שונים. הדבק שיוצר הקצב, האנרגיה שנבנית בהדרגה משינויי המפגש והגיוון והמטרה המשותפת - מובילים לתחושה מיטבית של כל השותפים לעשייה.

4. **"ספרות המוסיקה המערבית"** - קורס הניתן לסטודנטיות בדואיות, שנה ג', מתכנית ההכשרה לגן. במהלכו הן נחשפות ליצירות מוסיקליות מערביות, כמו גם ליצירות המפגישות בין מזרח ומערב. לאחר למידה לעומק במסגרת השיעור במכללה, "מגיעות" היצירות אל הגנים השונים במגזר. הסטודנטיות משמשות כמתווכות המזמנות לילדים בדואים אפשרות לקיים דיאלוג משמעותי, (מילולי ובלתי מילולי), מכון ומבוקר, עם מוסיקה קלסית אמנותית המותאמת לגיל הגן. הפעילות יוצרת הזדמנות להתנסות בחוויה תרבותית אחרת, בעקבות מפגש עם תכנים מעולמות תרבותיים שונים (הן לסטודנטיות והן לילדי הגן כאחד). הפעילויות בגנים מתועדות בוידאו ומוצגות במסגרת השיעור לצורך ניתוח ולמידה.

## שפה וספרות ערבית, בראשות ד"ר פכרי בסול

**כתיבה יצירתית:** השנה המשכנו בפרויקט כתיבה יצירתית בקרב הסטודנטים במכללה, בנוסף לתלמידי בתי-ספר תיכוניים בנגב. בסוף התהליך נבחרו ארבע יצירות: שיר אהבה ורומנטיקה לפי תורת המשקל הקלאסי, שירת פואמה מפרי עטה של סטודנטית יהודייה, שיר בדיאלקט הבדואי ושירה עממית, וזאת בנוסף להגיגים שכתבה אחת הסטודנטיות. המפגש הספרותי בין המשוררים המקומיים והסטודנטים היווה את נקודת השיא של הפעילות הספרותית בהתמחות ערבית. הסטודנטים קראו בקול את השירים שכתבו וזכו לתגובות נלהבות.

**אל רואק:** גם השנה המשכנו לערוך את גיליון **אל רואק**, המשמש במה ליצירה ולכתיבה של המרצים ושל הסטודנטים.

**אשכולות:** ד"ר מוסא שארב, חבר צוות התמחות ערבית, המשיך לערוך את הגיליונות של "אשכולות", להלן הקישור: <http://www.kaye.ac.il/%D7%90%D7%A9%D7%9B%D7%95%D7%9C%D7%95%D7%AA>

**כתיבת סיפור:** במסגרת הפעילות של התמחות שפה וספרות ערבית באכסניית הלשון (שלוחה אל-רואק) ארגנו פרויקט כתיבה יצירתית, ובו הסטודנטים השתתפו בפיתוח יכולותיהם היצירתיות של ילדים בתחום הכתיבה והביטוי בערבית ובעברית. בסוף התהליך יצאה לאור חוברת שהכילה את היצירות של תלמידי בית הספר הדו-לשוני בעיר באר שבע. הפרויקט נערך בשיתוף פעולה עם "מרכז קורן - ג'טלי קיי" במכללה.

## גיאוגרפיה, בראשות ד"ר ארנון בן ישראל

את הפדגוגיה החדשנית של 'שבילים' מייצג נאמנה הקורס **"מסע בשביל: אדם-קבוצה-מדבר"**. הקורס התקיים בפסח תשע"ד ברצף של חמישה ימים ועיקרו שלושה ימי מסע רצופים בעומק מדבר צין. היה זה מסע חינוכי רגלי מנותק 'ציביליזציה' (ללא פלאפונים ועם אוכל/מים/סק"שים על הגב...), שאותו הובילו מנחי ODT מקצועיים המתמחים בחינוך-שטח (Wilderness Education). המסע הסתיים במכללה ביום של למידה, המשגה ועיבוד ההתנסות במסע. את ההכנות לקורס ליווה צוות דה"ל (דמוקרטיה הלכה למעשה) שכלל חמש סטודנטיות, שהיו שותפות לעיצוב מבנה הקורס ודרכי הערכתו. הסטודנטים חוו בעוצמה רבה את הפוטנציאל הגדול של השטח לייצר בקרב קבוצת-מסע מגוון של משמעויות חברתיות ותרבותיות עמוקות. זוהי גיאוגרפיה תרבותית-חינוכית במיטבה, שבה ההייה וההתקדמות בשטח מחייבים את קבוצת המסע להתמודד עם מגוון התנסויות, שהן מטאפורות לחיים 'אי-שם' בחוץ: פרשת דרכים (בחירה), תצפית (רפלקסיביות), הובלה (העצמה), פסגה (שיא), מעוק (שפל).... אינטראקציה חברתית-גיאוגרפית סימבולית זו היא מרחב ההתחוללות של התהליך החינוכי. כמטלה מסכמת כתבו הסטודנטים תכניות למסעות חינוכיים במדבר, המיועדים לקבוצות צורך: נשים נפגעות אלימות, חוזרים בשאלה, נוער בעודף משקל, הורים-

בנים בהקשר של קרייריזם ואובדן המיומנויות ההוריות וסטודנטים להוראה. קורס זה סימן ובעוצמה את הערך המשותף הגדול המצוי בחיבור שמזמנת תכנית 'שבילים' בין תחומי הגיאוגרפיה, החינוך בלתי פורמאלי והחינוך הדמוקרטי.



## חינוך בלתי פורמלי, בראשות ד"ר אמנון גלסנר

החינוך הבלתי פורמלי מתרכז היום בתוכנית שבילים. התוכנית כולה מנסה לקדם חדשנות פדגוגית וזאת באמצעות השילוב בין לימודי סביבה, לימודי דמוקרטיה ולימודי חינוך בלתי פורמלי. כך למשל, הקורס של "מסע במדבר" המשלב לימודי גאוגרפיה ולמידה חוץ כיתתית (Outdoor Training), תוך כדי מסע הישרדות במדבר, המקדם גם הבניה של זהות אישית וקבוצתית. דוגמא נוספת, הוא קורס ששילב בין שני קורסים ישנים בחב"פ: "תרבות נוער" ו"כלים בחינוך בלתי פורמלי". בהנחייה משותפת של שני מנחים, הסטודנטים נחשפו לנושאים שונים בתרבות נוער: הערצה, תרמילאיות, מוזיקה ותרבות פנאי. הנושאים עובדו ונלמדו גם בעזרת שימוש בכלים שונים, כמו: אימפרוביזציה, צילום וידיאו, רטוריקה וסיור באתרי בילוי. קבוצות סטודנטים יצרו פעילויות חינוכיות ולימודיות שונות המשלבות שימוש בכלים מגוונים ללימוד תופעות בתרבויות נוער, למשל, קבוצה השתמשה בווטסאפ כדי ללמוד על סרט העוסק בתופעה של רצייה חברתית.

בלימודי חינוך מתנסים בקורסים חדשניים. אחד מהם למשל נקרא קורס שיטות מחקר מורחב לעל יסודי. הקורס נהגה ומובל על ידי ד"ר אינסה רואה בשיתוף קבוצת מרצים, שחלקם מלמד שיטות מחקר איכותני וכמותי (מרב אסף וליאור סולומוביץ). שיטות המחקר נלמדות לצורך הפקה של מיזמים קבוצתיים שמונחים על ידי קבוצת מרצים אחרת (ד"ר אינסה רואה, ד"ר נורית בסמן וד"ר רז שפיזר). השנה הנענו חשיבה ראשונית של סמינר בחינוך, שגם הוא יתוכנן יובל ויונחה על ידי קבוצת מרצים: ד"ר ורד רפאלי, ד"ר דיתה פישל, ד"ר עומר מזעאל, ד"ר ארנון בן ישראל וד"ר שלומית גיא. המכנה המשותף של הקורס הוא הנושא של מרכז ושוליים. הכוונה הכללית היא לייצר סביבת למידה, שתזמן חקר ועשייה בהיבטים שונים ומגוונים של מרכז ושוליים. היד נטויה, המלאכה מרובה והזמן תמיד מוגבל.

## ספרות עברית, בראשות ד"ר מירי יוסוב-שלום

יעדי ההתמחות עמדו השנה בסימן החדשנות הפדגוגית דרך הגדלת מספר הקורסים המתוקשבים ושימת הדגש על למידה מבוססת פרויקטים: הסטודנטים נחשפו לקורסים העוסקים במדרכי חז"ל, עיון במקבץ סיפורי אהבה מדרשיים, דרך קריאה מכתביו של ש"י עגנון וממבחר יצירות הספרות העברית לדורותיה, וכלה בעבודות סביב סוגות עממיות-פולקלוריסטיות השבות אל המשפחה, העדה והקהילה, כמפגש תרבותי וכדיאלוג מתמשך של אקדמיה ושדה.

המשכנו את הפעילות המבורכת של עידוד הקריאה, תוך שילוב עשייה פורייה ומפרה עם תכנית הגיל הרך, כסינתזה של יצירה ותיאוריה המתכתבים עם עשייה והתנסות.

## לשון עברית, בראשות ד"ר חיים דיהי

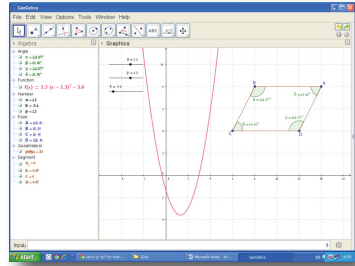
לכבוד יום/שבוע הלשון שנקבע ע"י הממשלה (בתאריך לידתו של אליעזר בן יהודה - כ"א בטבת) קיימנו מספר פעילויות: א. פעילות משותפת עם התמחויות הגיל הרך והחינוך המיוחד בנושא ניבים (שיבוץ ניבים במהלך העבודה השוטפת בגן, חידון נושא פרסים בנושא ניבים)

ב. לפני הקרנת הסרט "המייית היונה" (שהתמקד בתיאור חייה של מורה ערבייה המלמדת בבית ספר יהודי) בצהרי יום ג 24/12/13 נאמרו על ידי ד"ר חיים דיהי, ראש ההתמחות בלשון עברית, כמה דברי רקע והסבר בנוגע לשבוע הלשון העברית. בדברי ההסבר הודגשה הזיקה ההדוקה שבין השפות העברית והערבית (זיקה לשונית ותרבותית, המשתלבת בתימת ה"רב תרבותיות" של המכללה). כהדגמה לזיקה נאמרו כמה פתגמים בעברית ובערבית (את הפתגמים בערבית קראה ד"ר שלומית שרייבום-שבטיאל) שעניינם כיבוד הזולת באשר הוא והתועלת שיש בשכן קרוב, יותר מאח רחוק ("טוב שכן קרוב מאח רחוק"; "ואהבת לרעך כמוך").



## חשיבה יצירתית במתמטיקה בקרב תלמידים מצטיינים

אחד התחומים המוזנחים במידה ניכרת בשיעורי המתמטיקה בבתי הספר הינו החשיבה היצירתית. לשם כך החלטנו השנה להתמקד בפרויקט הסטודנטים בשנה ג' בתחום זה. הפרויקט בוצע בגישה של למידה מבוססת פרויקטים (PBL). לאחר גיבוש הרעיון התחלקו הסטודנטים לשלוש קבוצות, כאשר כל קבוצה עבדה על אחד מהתחומים הבאים: התחום הגיאומטרי, התחום המספרי והתחום האלגברי. כל קבוצה תכננה כ-30 פעילויות המבוססות חשיבה יצירתית במתמטיקה. נבחרו חמש פעילויות מכל תחום ואלה בוצעו על ידי הסטודנטים בכיתות ההתנסות שלהם במהלך שבוע העבודה המעשית המרוכזת. הסטודנטים נפגשו שוב יחד והחליטו על ניתוח חלק נבחר מכל הפעילויות שהועברו. בניתוח שלהם הם עסקו ברמת השטף, הגמישות והמקוריות המבטאות חשיבה יצירתית אצל התלמידים. הפעילויות שתוכננו מראש כונסו לחוברת בת 115 עמודים, הכוללת את המטרות של כל פעילות, התכנון ולוח הזמנים שלה. החוברת היא תוצר הפרויקט, ותעמוד לרשות הסטודנטים והמורים בבתי הספר.



## תוכנת הג'יג'ברה (Geogebra) ככלי להוראת המתמטיקה

הקשר בין ההצגה האלגברית להצגה ויזואלית הינו חשוב ביותר בלמידה ובהוראה של המתמטיקה. תוכנת ג'יג'ברה מבליטה בצורה יוצאת מן הכלל את הקשר הזה. חלק מהסטודנטים בשנה ג' השתמשו בתוכנה ובנו יישומונים להבלטת מושגים שונים בפונקציה וכן הבלטת תכונות ומשפטים בגיאומטריה.

## חינוך מיוחד, בראשות ד"ר אורית פוקס

ההוראה בקורסים של החינוך מיוחד עוברת בשנים האחרונות מהוראה פרונטאלית להוראה בקבוצות קטנות, ומלמידה פאסיבית של הסטודנטים ללמידה אקטיבית יותר. זאת בניסיון לייעל את ההוראה והלמידה נוכח הגידול במספר המשתתפים בקורסים השונים וההטרונגיות הקבוצתית. ההוראה בקבוצות קטנות מיושמת במגוון דרכים: הטלת משימה לקבוצות קטנות במסגרת השיעור ומעבר בין הקבוצות לבדיקת הבנת המשימה (התכנסות במליאה בסוף השיעור או בשיעור לאחר מכן), חלוקת הכיתה לתחנות התנסות שונות, בנושאים תיאורטיים ספציפיים - חלוקת הכיתה לשתי קבוצות ומפגש של המרצה עם כל קבוצה בנפרד לעיבוד התוכן הנלמד (הקבוצה השנייה מקבלת באותו זמן תרגיל בית או תרגיל לעבודה בספריה). בנוסף לכל זאת, מרבית המרצים משתמשים בסרטוני המחשה בשיעורים ודואגים להטיל משימות התנסות במקביל למשימות הקשורות באוריינות דיציפלינארית.

## מדעים, בראשות ד"ר עיסא אלכחל

**למידה משמעותית בקורס הבינתחומי במדעים**, ד"ר מרסל פרייליך (כימיה), ד"ר וורד יפלח (ביולוגיה), ד"ר אלכס טרנטול (פיזיקה): לקורס חמש מטרות: 1. הדגשת היבטים פסיכולוגיים, כימיים וביולוגיים והקשר ביניהם בנושאים מדעיים שונים. 2. יישום וביסוס מיומנויות איתור, מיזוג וארגון מידע (מידענות). 3. יישום וביסוס מיומנויות חקר ופתרון בעיות. 4. פיתוח מיומנויות תקשוב באמצעות כלים מקוונים. 5. יישום וביסוס דרכים להצגת מידע. הגישה הפדגוגית של הקורס מזמנת למידה משמעותית וכוללת את המרכיבים הבאים: 1. בקורס מתקיימת למידה מבוססת בעיות (PBL) המאתגרת את הלומדים "ללמוד איך ללמוד" תוך יישום המיומנויות הבאות: איתור מידע וארגונו, חקר ופתרון בעיות, חשיבה ביקורתית ועבודת צוות. במהלך הלמידה הסטודנטים חוקרים נושא שבחרו ומרצי הקורס משלוש הדיסציפלינות (כימיה, פיזיקה וביולוגיה) מנחים אותם בעבודתם. הסטודנטים עובדים בקבוצות תוך קיום למידה פעילה ומשמעותית. הערכת הסטודנטים היא מעצבת ומתמשכת ובאמצעות מחוונים. 2. סביבת הלמידה המתקשבת מאפשרת שיח ולמידה שיתופית תוך הצבת הלומד במרכז, כאשר הכלים הטכנולוגיים מרחיבים את הלמידה וההוראה מעבר לגבולות הכתה.

בקורס הבינתחומי במדעים מוצגת תפיסה הוליסטית, שרואה את המדע כאינטגרציה של תחומי דעת מדעיים שונים וההקשרים ההדדיים ביניהם. הקורס משמש כ- Modeling לשיטת הוראה/למידה בינתחומית בסביבה מתקשבת ופנים אל פנים ומהווה נדבך נוסף להתפתחות המקצועית של פרחי ההוראה. להלן מספר ציטוטים מייצגים של סטודנטים, מהרפלקציות שלהם על תהליך הלמידה שעברו בקורס הבינתחומי במדעים:

"קורס זה ייחודי בכך שהוא אינו קורס פרונטלי, בקורס זה אנו למדנו מהמרצים כיצד לקחת נושא ולחקור אותו מהיבטיו השונים, עם זאת נתבקשנו להציג את התוצרים שלנו בדרכים שונות... בקורס זה למדתי בפעם הראשונה כיצד ניתן להציג את התוצר שלנו כפוסטר מדעי"

"עד לקורס זה לא ידעתי למידה עצמית מהי, אך קורס זה מזמן התמודדות עם חקר תוך עבודה עצמית ותוך עבודה בקבוצות. חשוב לי לציין שעל אף העבודה העצמית שהמרצים זמנו עבורנו, המרצים היו בסביבה תמיד כדי לסייע לנו להגיע לתוצר מיטבי"

"הערך המוסף של קורס זה, שהופך אותו לייחודי בתחום המדעים הוא שהקורס משלב את מיומנויות המאה ה-21, כלומר שילוב של עבודה שיתופית, עבודה עצמאית, למידה משמעותית מתוך בחירה אישית, עבודה מעמיקה. נוסף, הקורס שילב עבודה עם כלי תקשובי של גוגל-גוגל דוקס" שבו שיתפנו את עבודתנו, התייעצויות בפורומים וכמו כן הוראת עמיתים ולמידת עמיתים"

### ייעוץ חינוכי, בראשות ד"ר סמדר בן אשר

התוכנית לייעוץ חינוכי במכללת קיי המשיכה השנה לפתח תחומי ידע פדגוגי ודיספלינרי חדשים בכל אחד מהקורסים שנלמדו. כך למשל, בסמינריון על לקויות למידה, בהנחייתה של פרופ' לאה קוזמינסקי, חקרו ויצרו הסטודנטים פרויקטים שונים בתחום הלמידה, כולל יצירת בר קוד להזנת ההתאמות בבחינות של התלמידים לקויי הלמידה. קבוצה אחרת יצרה דרך תהליך ה PBL סטיקרים המסבירים להורים מופעים, תחושות והיגדים הקשורים ללקויות למידה, כמו "הילד שלך מרגיש שהוא אפס? אולי יש לו לקות למידה" ולצדו הזמנה לפנות ליועצת החינוכית בבית הספר. סטיקרים אלה חולקו להדבקה על הפגושים של מכוניות להגברת המודעות ללקויות למידה ולמסגרות התמיכה בבית הספר. בקורס "מבוא לייעוץ חינוכי" בהנחיית ד"ר חיה קפלן יצרו סטודנטיות ספר בעברית ובערבית המטפל בהתמודדות עם אירועי אלימות בעזרת סיפור ילדים. בקורס "סוגיות בפסיכולוגיה והשתמעות ביעוץ" בהנחיית ד"ר דיתה פישל וד"ר תמר לביא נכתב חזון ייעוצי, שיש בו מעוף של חידוש ואתגר בעלי משמעות אישית ללומד, ושניתן להתחיל ליישמו ביציאתן לעבודה.

אתגר גדול עמד בפני הלומדים בקורס החדש של פרופ' אבי קפלן, חבר סגל באוניברסיטת טמפל בפילדלפיה, המתמחה בפיתוח זהות מקצועית ואישית. פרופ' קפלן הציג מודל שבו תפיסת התפקיד הייעוצי תלויה בהנחות יסוד, בתפיסות העצמי במטרות ובאפשרויות הפעולה. בסמסטר הראשון נדרשו הלומדים לזהות את הנחות היסוד שלהם (האפיסטמולוגיה האישית) במטרה להכיר ולהביא למודעות את אי הוודאות הקיימת בבסיס הידע ובהנחות היסוד. כל אחד מהלומדים התמודד עם דילמה אישית בתחום המקצוע תוך חשיפת הנחות היסוד האישיות שלו (שחלקן אמונות, סטראוטיפים וידע שמעולם לא נבחן), העומדות בבסיס הפעולה אותה נקט. בסמסטר השני התעמקו הלומדים במושג זהות והפעם מתוך הנחות היסוד והפעולות שלאורן הם פעלו בתפקידם כיועצים חינוכיים, בהתנסויות שלהם בעבודת השדה המודרכת. בתהליך רפלקטיבי אישי נבחן מודל תפיסת התפקיד בפועל תוך חיבורו וקישורו הלכה למעשה לערכים, למטרות, ולמוטיבציות האישיות של כל אחד מהם.

חדשנות ופריצת דרך באה לידי ביטוי גם בעבודות הגמר הרבות שהוגשו ואושרו השנה, עבודות המהוות תנאי לסיום הלימודים והזכאות לתואר M.Ed. במרכז שבע עבודות (כרבע מכלל העבודות שהוגשו) עמדה סוגיה מאתגרת בתחום הייעוץ החינוכי בחברה הבדואית בנגב. כידוע, המחקר העוסק בייעוץ חינוכי בחברה הבדואית נמצא בראשית התפתחותו ולכן עבודות גמר מביאות תרומה ייחודית לידע המצטבר ולגוף המחקר המתהווה. בין נושאי העבודות ניתן לציין את בחינת המאפיינים המוטיבציוניים של תלמידים מצטיינים, הלומדים בבית ספר במגזר הבדואי, עמדות מורים כלפי שילוב תלמידים מהחינוך המיוחד, עמדות מורים בהקשר לאקלים חינוכי מיטבי, ושחיקת מורים בדוויים מהצפון והדרום להתמודד עמה. תחומי מחקר אחרים התייחסו לתרומת מודעות ההורים באוכלוסייה הערבית לתסמונת ADHD ולמחויבות חברתית והתנדבות במגזר הבדואי כבסיס למתן סיפוק ומשמעות אישית.

שני נושאים רגישים וכואבים שאליהם נחשף היועץ בחברה הבדואית המחייבים רגישות תרבותית גבוהה והכרות עם המסורת הבדואית נחקרו לעומק בעבודה שעסקה בפגיעות מיניות בילדים ותפיסת מושג האהבה בקרב מתבגרות בדואיות. למכלול העבודות בקבוצה זו ערך מיוחד. כתבות העבודה גילו אומץ בנכונותן לחשוף נושאים סמויים מהעין בחברה הבדואית בכלל, ובעבודת היועץ החינוכי בפרט.

התוכנית לייעוץ חינוכי במכללת קיי רואה את עצמה כמחויבת להמשך ביסוס עבודת היועץ החינוכי ברמת התאוריה והפרקטיקה גם בהקשר לריבוי תרבויות מגדר וחברה. קורס חדש בתחום זה מתוכנן לשנת הלימודים הבאה ואותו תלמד ד"ר ספא אבו רביעה, שהיא אנתרופולוגית ומומחית בתחום הסוציולוגיה של קבוצות חברתיות מוחלשות.

את **סביבת הלמידה** בתכנית למידה והוראה ניתן לאפיין כ**מרחב ספר** (edge culture). (ראו גם בגיליון 1 של כתב העת לקסי-קיי). זהו מרחב המאופיין במפגש בין משתתפים בעלי רקע שונה, כאשר השונות הזו היא הכוח המניע את האינטראקציות הלימודיות המתרחשות. כך גם הלמידה בתכנית התואר השני ב"למידה והוראה" יוצאת מתוך הידע הקיים אצל הלומדים, שהוא סמוי בדרך כלל, והתהליך הלימודי הוא מסע לחקר, לברור ולהמשגה של הידע הזה. במסגרת התהליך הזה יש הפרייה ולמידה הדדית בין הסטודנטים המשתתפים וחיבור לידע התיאורטי דרך קריאה ולמידה משותפת ואישית של התיאוריות בתחום. תהליך למידה זה הוא תהליך מתפתח, שאינו מוכתב או ידוע מלכתחילה, אלא השאלות ותחומי העניין של הלומדים משפיעים במידה רבה על הכיוונים שיבחרו. מסע למידה ברוח זו הוא כמו **נוודות** במרחב פתוח (Deleuze & Guatarri, 1987). הפדגוגיה המאפיינת למידה במרחב ספר היא **פדגוגיה נוודית**.

### חינוך גופני וספורט לקהילות בהדרה, בראשות ד"ר פליקס לבד ופרופ' ארנון אדלשטיין

התכנית בחינוך גופני וספורט לקהילות בהדרה ובסיכון היא תכנית בין תחומית היוצרת תוך כדי התהוותה תחום חדש המשלב בין החינוך הגופני לחינוך הבלתי פורמלי. תחום זה הוא ייחודי למכללת קיי בלבד. החדשנות בלמידה בתכנית היא בהיותה סביבה יוצרת ידע לכל אורך הדרך. במהלך השנתיים האחרונות אנחנו מפתחים יחד עם הסטודנטים את הידע שלנו על המרחב שבין הדרה וחינוך גופני, ומגלים עוד ועוד תחומים וצורות של הדרה, כמו הדרה אקטיבית יזומה, הדרה כפויה ועוד.

כתכנית בין תחומית יש בתכנית גם הוראה בצוות בין תחומי, המאחד בתוכו את המומחיות וזוויות השונות של הידע. לדוגמה, הקורס על תפקיד המורה לחנ"ג כדמות נורמטיבית בחיי תלמידיו. את הקורס מלמדים כצוות שני ראשי התכנית, הבאים מתחומי דעת שונים, כך שכל תמה בקורס נדונה באמצעות תחומי דעת שונים: פילוסופיה של החינוך, חינוך גופני, קרימינולוגיה, סוציולוגיה ועוד.

### חינוך בעידן טכנולוגיות מידע, בראשות ד"ר אולז'ן גולדשטיין

התכנית לתואר שני "חינוך בעידן טכנולוגיות מידע" היא חדשה במכללת קיי - המחזור הראשון של התכנית התחיל בסמסטר ב' תשע"ד. התכנית נועדה לפתח מורים פראקטיביים שידעו ליזום ולשלב באופן מושכל את טכנולוגיות המידע בהוראה. לתכנית שלושה מוקדים: למידה והוראה בעידן טכנולוגיות מידע, הובלת שינויים בתהליכי הטמעת טכנולוגיות מידע בבתי ספר ובמערכת החינוך, וחברה ותרבות בעידן טכנולוגיות מידע. התכנית משתתפת בפרויקט על אינטרנציונליזציה של תכנית הלימודים (במסגרת Tempus IRIS של האיחוד האירופי, ובמהלכה יצרו הסטודנטים קשרים עם עמיתיהם במוסדות אקדמאיים בחו"ל).

דרכי הלמידה בתכנית נשענות על דיגום (מודלינג) של העקרונות הפדגוגיים הנדרשים לשם הוראה בעידן טכנולוגיות מידע. עקרונות אלה מדגישים את המיקוד בפיתוח לומד יצירתי, בלמידה פעילה ושיתופית, בלמידת חקר, בלמידה מבוססת פתרון בעיות ופרויקטים, בשילוב סביבות מקוונות חדשניות לצורכי ניהול הלמידה וההערכה. חלק מהקורסים מתקיימים בלמידה מרחוק באמצעות הוראה סינכרונית וא-סינכרונית בסביבה מקוונת.

שילוב הסביבות האלה שימש גורם משמעותי במהלך סמסטר הקיץ של תשע"ד, כאשר בעקבות המצב הביטחוני ומבצע "צוק איתן" הועברו הלימודים ללמידה מקוונת מרחוק. הלמידה התקיימה בפורמטים מגוונים: מפגשי מליאה באמצעות סביבה למפגשים מקוונים סינכרוניים Elluminate, עבודה שיתופית בקבוצות ולמידה אינדיווידואלית.

סגל המרצים בתוכנית דוגל בדרכי עבודה שיתופיות, הבאות לידי ביטוי במפגשים פנים אל פנים ובמפגשים מקוונים, בהם נידונים התכנים, גישות פדגוגיות והצרכים הלימודיים של הסטודנטים.

## בית הספר להתפתחות מקצועית, בראשות ד"ר דני שורץ

קורסים המיועדים למורים בדרגות הגבוהות ביותר ב"אופק חדש" (דרגות 7-9), הנם בחוד החנית של ההתפתחות המקצועית לפי תפיסת משרד החינוך. המורים המגיעים לקורסים אלה הנם מורים בעלי ותק, עתירי ניסיון ולמידה, העוסקים שנים רבות בהוראה במערכת החינוך. היעד שנקבע הוא להפוך אותם למורי מורים מיומנים ומובילים במערכת החינוך.

בשנה"ל תשע"ד נפתחו בביה"ס להתפתחות מקצועית במכללה מספר הקורסים הרב ביותר בדרגות 7-9, יחסית לכל המוסדות האקדמיים במחוז. אושרו והוצאו אל הפועל שורת קורסים שהנם ייחודיים וחדשניים ואין להם אח ורע בישראל. כך למשל, קבלנו אישור לפיילוט, שבו שתי קבוצות -מכל המרחב הגיאוגרפי שבין אשדוד לאילת- החלו ללמוד בקורסים שהנם מתוקשבים לחלוטין. לצורך כך נבנה מערך פדגוגי מיוחד, מבוסס כלים מתוקשבים, בהובלת צוות מרצים ומנחים פדגוגים המתמחים בטכנולוגיות בחינוך. היעד הוא ליצור למידה שתאפשר רכישת כלים ומיומנויות, שיחוללו שינוי בתפיסת המרחב החינוכי הבית ספרי באופן משמעותי ביותר.

פתחנו קורס ראשון בישראל לדרגות 7-9, העוסק בלמידה מבוססת פרויקטים (PBL). מרצי הקורס מביאים ידע רב מאוד בתחום ההוראה הפיביאלית, ניסיון מהיכרותם הבלתי אמצעית עם המודל של הלמידה הזאת מבי"ס של היטקהיי בסן דייגו בארה"ב וניסיון בהטמעת המודל בבתי"ס.

מורי החינוך הגופני שוועו לקורס אותנטי המותאם לצרכיהם בתחום הפרופסיונלי. הצלחנו לבנות תכנית לקורס 7-9 ייעודי בתחום זה ובשתי"פ עם הפיקוח המחוזי נפתח קורס, המשלב כלים ומיומנויות פדגוגיות חדשניים עם צרכי החינוך הגופני ועם עקרונות חזון ערכי שאנו רוצים לשלב במרחב הבית ספרי. גם תכנית זאת, כמו תכנית ה PBL, הנה תכנית ייחודית שהותאמה לצרכי השטח ובהלימה לאופייה של המכללה כמכללה רב תרבותית.

## פעילות בקהילה באמצעות העמותה לקידום פרויקטים, בראשות מר רועי אמנו

### יחידת החינוך:

קיימנו מספר פרויקטים מרכזיים, כולל פרויקט של אוריינות שפתית ומתמטית בגן, קורסי סייעות בחינוך מיוחד במגזר הבדואי. קורסי פסיכומטרי ועוד.

### תרשיש:

בבית הספר לגימלאים "תרשיש" למדו השנה כ-480 לומדים, אשר נהנו מקורסים רבים ומגוונים בתחום האמנות, התרבות, לימודי א"י, לימודי מחשב, שפות, בריאות הגוף, לימודים כלליים וחשיבה ופיתוח הזיכרון בגיל השלישי.

### מרכז הספורט:

השתתפו בשנה זו 530 אנשים בפעילויות השונות של המרכז. קבוצת הילדים בכדוריד של הפועל קיי ב"ש זכתה באליפות מחוז דרום. קבוצות הטניס, ההתעמלות והטקוונדו הביאו כבוד רב למכללה באליפויות ישראל השונות. בחודש יוני התקיימה במכללה אליפות ישראל באירוביקה ספורטיבית.

### בית הספר לאמנות חזותית:

למדו בבית הספר 120 לומדים והוא ממשיך להרחיב את בית הספר למדריכי אומנות ואת הסדנאות השונות לקהל הרחב. כמו כן בית הספר מקיים שתי"פ עם המחלקה הפסיכיאטרית בבי"ח סורוקה ואנו אמורים לקחת חלק מרכזי בחידוש המחלקה.

### בית הספר למדריכי ספורט:

הרחיב השנה באופן משמעותי את פעילותו: מספר הסטודנטים הלומדים בו הגיע ל-200. פתחנו קורסים בניהול מחלקות ספורט, קרב מגע ולוחמה בטרור, חדרי כושר, כדורסל, כדוריד, טניס ועוד. בימים אלו אנו עובדים על פתיחת שלוחות נוספות של בית הספר, כאשר מתקיימים כבר קורסים מטעם המכללה בקרית גת ואשקלון.

## האקדמיה החברתית:

בימים אלו אנו עובדים על תוכנית לימודים דו שנתית ללומדים המאובחנים על הרצף האוטיסטי ( מגיל 18 ומעלה). בתכנית זו ייחשפו הלומדים לתכנים חברתיים ואקדמיים.

## מכינה קדם צבאית:

אנו עובדים בימים אלו על הקמת מכינה קדם צבאית לדו קיום, בה ילמדו יחד צעירים יהודים ובדואים, אשר מיועדים לגיוס לצה"ל. בידינו כבר האישור למהלך מהאגף הביטחוני- חברתי במשרד הביטחון. בהזדמנות זו אני רוצה להודות לצוות העמותה והמכללה על העשייה המבורכת למען קידומה של המכללה והידוק קשריה עם הקהילה.

## המחלקה לקשרי חוץ, בראשות ד"ר ריבה לוונצ'וק

מדור קשרי חוץ פעל במגוון ערוצים, וביניהם:

### גיוס כספים

- מרכז לאמנות ע"ש פיירס (קן פיירס)
- מלגות סטודנטים (מר ג'פרי קיי ומשפחתו, קן סובל, הפדרציה הציונית של דרום אפריקה, משפחת באומן)
- איתקה (גב' לני אהרנברג)
- כנס ארצי: "מפגשים בחינוך: בין תרבויות ופדגוגיות" (אונסק"ו)
- מרכז רב תרבותי (שגרירות ארה"ב)
- תערוכה היסטורית (מר ג'פרי וגב' קיקי קיי)
- גיוס כספים משותף יחד עם ד"ר טלי בן ישראל, סמנכ"לית המכללה, לשיפור הנגישות בבניין המכללה הראשי (בדיון, קן משפחת טד אריסון)
- מתן ייעוץ והדרכה לסטודנטים בכתיבת מכתבים לתומכי המכללה

## התארגנות לקראת וארגון אירועי ציון שנת ה-60 לקיומה של המכללה בתאריך ה-20 במאי 2014: אירוח אורחים מהארץ ומחו"ל

- סיוע בהכנת סרט התדמית למכללה
- ארגון טקס פתיחת מרכז האמנות ע"ש פיירס
- סיוע בהקמת קיר התורמים ובבניית התכנית לחניכות
- תערוכת תמונות המשקפות את תהליך הרחבתו של מרכז האמנות ע"ש פיירס
- שיתוף פעולה בהכנת הקטלוג עבור התערוכה ההיסטורית המוקדשת לחגיגות שנת ה-60 למכללה

**הוצאה לאור של המגזין השנתי:** המגזין בן ה-94 עמודים עוסק השנה בנושאים הקשורים בחדשנות בהכשרת מורים אצלנו, וגם מספק מידע אודות אירועים חשובים במכללה כגון: כנסים, סמינרים, שיתופי פעולה בישראל ומחוצה לה ופרויקטים מיוחדים בתוך המכללה ובקהילות הסובבות אותה.

**בינאום:** בשיתוף עם רשות המחקר עמלנו על העמקת המודעות של הסגל האקדמי לנושא הבנאום וחשיבותו, במסגרת פרויקט TEMPUS IRIS וזאת דרך ערוצים מרובים הכוללים מפגשים מחלקתיים וכלל מכללתיים, כולל: קידום הסכמים בין-מוסדיים לשיתופי פעולה בין המכללה למוסדות אקדמיים בחו"ל, קידום מאמרים, אשר נכתבו על ידי סגל המכללה, בפרסומים בחו"ל, אירוח סגל אקדמי ומנהלי מאוניברסיטאות ומכללות שותפות, אירוח ד"ר דלית אטרקצ'י, המזכירה הכללית של הוועד

הישראלי לאונסק"ו, נציגים של אוניברסיטת יורק סנט ג'ון, סטודנטים מאוניברסיטת קלגנפורט, אוסטריה וכן קידום ותמיכה בהשתתפות חברת הסגל בסמינר בן שישה שבועות המתקיים בארה"ב, בחסותה של ממשלת ארה"ב.





### תודות וברכות לפורשים:

תשעה מחברי הסגל האקדמי יצאו השנה לגמלאות:  
ד"ר הדסה איילנברג, גב' אתי בר, גב' אפרת כהן, ד"ר מימון כהן, ד"ר רות מנסור, גב' נירה מרכוס, גב' שפרה סלונים, גב' ולה פיינגולד, פרופ' ציפי שחורי-רובין.  
אנו מודים להם על תרומתם הרבה לקידום האקדמי של המכללה ומברכים אותם בהצלחה רבה בנתיבים החדשים שיבחרו.

### תודות לחברי הסגל שסיימו את תפקידיהם:

ד"ר איילנברג הדסה - ראש התמחות במוסיקה  
ד"א אלפחאל עיסא - ראש התמחות במדעים  
ד"ר אבו נג'א מוחמד - ראש התמחות במתמטיקה  
גב' בורוכובסקי - חדד ריקי - דיקנית הסטודנטים  
גב' בר אתי - ראש תכנית הכשרה לגננות במגזר הבדואי  
ד"ר לבד פליקס - ראש התמחות בחינוך גופני  
גב' נגאר חנה - ראש תכנית הכשרה לחינוך גופני  
ד"ר סמירנוב אינה - ראש התמחות באנגלית  
ד"ר פוקס אורית - ראש התמחות בחינוך מיוחד  
ד"ר בסול פכרי - ראש התמחות ערבית כשפת אם  
ד"ר רואה פורטיאנסקי אינסה - ראש תכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי

### ברכות לבעלי תפקידים חדשים:

ד"ר אבו סעד אמל - ראש התכנית לגן למגזר הבדואי  
ד"ר אבו שארב מוסא - ראש ההתמחות בלשון ערבית  
ד"ר גיא שלומית - ראש ההתמחות בחינוך הגופני  
מר חליף נאדר - ראש ההתמחות במתמטיקה  
ד"ר מיכל ינקו - ראש ההתמחות במוסיקה  
ד"ר כהן ניצן - ראש ההתמחות בחינוך מיוחד  
גב' מילוא מיכאלה - ראש התכנית לחינוך גופני  
ד"ר פוקס אורית - דיקאנית הסטודנטים  
ד"ר פרייליך מרסל - ראש ההתמחות במדעים  
ד"ר צין-דרור טל - ראש תכנית ההכשרה לבית הספר העל יסודי  
גב' שוקטי לירון - מרכזת לימודי אנגלית לפטור

### ברכות לחברי סגל חדשים:

גב' אילנה גבע, מדריכה פדגוגית, הכשרה לבית הספר היסודי  
גב' איריס גל, מרצה, הרחבת הסמכה בחינוך גופני  
גב' איריס חיים, מדריכה פדגוגית בהכשרה לבית הספר היסודי במתמטיקה  
גב' אירנה בלנקי, מרצה, התמחות לשון  
ד"ר אמנון יוסף, מרצה לפיסיקה  
גב' אנה דורפמן, מרצה, קורס הערכה, הכשרה לבית הספר היסודי  
ד"ר אריק שגב, מרצה בחינוך ותכנית שח"ף  
ד"ר אמיר גלילי, מרצה התמחות גיאוגרפיה, תכנית שבילים  
מר איסמעיל מאחדי, מדריך פדגוגי, הכשרה לבית הספר היסודי במגזר הבדואי  
גב' גבראלה אקרמן, מדריכה פדגוגית, מרצה בחממה, תכנית שבילים

מר יוסף אלעמור, מדריך פדגוגי בהכשרה לבית הספר היסודי במגזר הבדואי, מדעים

מר יעקב עציון, מרצה בהתמחות לשון עברית

ד"ר יצחק אהרנוביץ, מרצה בתכנית שבילים

גב' כנרת שרפי, מרצה בהתמחות חינוך מיוחד

גב' לירון מזור, מרצה, הכשרה לבית הספר היסודי

גב' למה משעל, מרצה, שנתון א'

ד"ר מירב יפרח, מרצה בחינוך

ד"ר נג'אן סעדה, מרצה בחינוך

גב' נועה בוטוש, מרצה התמחות לשון עברית

גב' נעמה רובין, מרצה, תכנית שח"ף

ד"ר נעמה רשף, מרצה בחינוך

גב' ספיר צברי, מרצה בהתמחות לשון

גב' ענת קסלר, מדריכה פדגוגית, תכנית הכשרה לחינוך מיוחד

מר עפאן עבד אלרחמאן, מרצה למתמטיקה

גב' פז ארבלי ברוך, מרצה בחינוך

גב' קרן חן, מדריכה פדגוגית, הכשרה לבית הספר היסודי

גב' רחל בר יעקב, מדריכה פדגוגית, תכנית הכשרה לבית הספר היסודי

גב' שרון רנן, מרצה לגיאוגרפיה

ד"ר שמעון בלום, מרצה בחינוך

גב' תמר מילשטיין, מרצה, תכנית שבילים

גב' ציפי נחליאלי, מדריכה פדגוגית, תכנית הכשרה לאמנות



## יום פתיחת שנת הלימודים תשע"ה

**שנת הלימודים נפתחה ביום א', ב' בחשון תשע"ה, 26.10.14.**

ביום שלישי, יא' בחשון תשע"ה, ב- 18.11.14, יתקיים אירוע כלל מכללתי לפתיחת שנת הלימודים, לו יהיו שותפים הסטודנטים ואנשי הסגל. גם אם אינכם מלמדים ביום זה, אנא סמנו אותו ביומנכם ובואו להיות חלק מאירועי פתיחת שנת הלימודים תשע"ה.